



BEGROTING 2019 EN MEERJARENRAMING 2020-2022

VERSIE 1.0

OMGEVINGSDIENST
ZUIDOOST-BRABANT



BEGROTING 2019 EN MEERJARENRAMING 2020-2022

VERSIE 1.0

In opdracht van	Dagelijks Bestuur Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant
Opgesteld door	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant Postbus 8035 5601 KA Eindhoven
Auteur	
Documentnummer	Z.84325/D.318215
Datum	12 februari 2018

Inhoudsopgave

Leeswijzer	8
1 Visie, missie en actuele ontwikkelingen.....	9
1.1 Inleiding, visie en missie	9
1.2 Landelijke, provinciale en regionale ontwikkelingen	10
2 Beleidsbegroting.....	15
2.1 Inleiding	15
2.2 Aandachtsgebieden	17
2.2.1 Omgevingswet.....	17
2.2.2 Regionaal en uniform uitvoeringsbeleid	17
2.2.3 Asbestdaken	18
2.2.4 Intensivering van het bodemtoezicht.....	18
2.2.5 Zorgvuldige veehouderij en volksgezondheid.....	18
2.2.6 Klimaat en energie Aandachtspunten op dit terrein zijn:	19
2.2.7 Beleidsrijke uitvoeringsinformatie	19
2.2.8 Ogen en oren in het veld	20
2.2.9 Actuele bedrijfsgegevens.....	20
2.3 Programmaplan.....	21
2.3.1 Programma Dienstverlening	21
2.3.2 Programma Collectieve taken	27
2.3.3 Algemene dekkingsmiddelen	28
2.3.4 Kosten van de overhead	29
2.3.5 Heffing Vennootschapsbelasting	29
2.3.6 Onvoorzien	30
2.4 Paragrafen	30
2.4.1 Lokale heffingen.....	31
2.4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	31
2.4.3 Onderhoud kapitaalgoederen.....	36
2.4.4 Financiering.....	36
2.4.5 Bedrijfsvoering	39
2.4.6 Verbonden partijen	41
2.4.7 Grondbeleid.....	42
3 Financiële begroting.....	43
3.1 Overzicht van baten en lasten en toelichting.....	43

3.1.1	Overzicht van baten en lasten	43
3.1.2	Toelichting op het overzicht van baten en lasten	43
3.2	Overzicht van geraamde incidentele baten en lasten	48
3.3	Overzicht van beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	48
3.4	Toelichting op exploitatielasten	48
3.4.1	Gehanteerde uitgangspunten	49
3.4.2	Kostenoverzicht per kostensoort en programma.....	49
3.5	Uiteenzetting financiële positie en de toelichting	53
3.5.1	Raming begrotingsjaar	53
3.5.2	Geprognostiseerde begin- en eindbalans	53
3.5.3	EMU saldo	55
3.5.4	Jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	55
3.5.5	Investerings.....	55
3.5.6	Financiering.....	56
3.5.7	Verloop van reserves en voorzieningen	56
3.6	Meerjarenraming en de toelichting.....	57
3.6.1	Inleiding.....	57
3.6.2	Meerjarenraming van baten en lasten.....	57
3.6.3	Meerjarenraming incidentele baten en lasten	57
3.6.4	Meerjarenraming structurele toevoegingen en onttrekking aan reserves	57
Bijlage 1:	Specifieke bijdrage per opdrachtgever	58
Bijlage 2:	Overzicht exploitatiekosten	59
Bijlage 3:	Samenvatting geïnventariseerde risico's ODZOB	60
Bijlage 4:	Overzicht van geraamde baten en lasten per taakveld	61

Begroting 2019 en meerjarenraming 2020-2022

Leeswijzer

Voor u ligt de begroting 2019 en meerjarenraming 2020 – 2022 van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB). Deze begroting is opgesteld aan de hand van de door het Algemene Bestuur (AB) van de ODZOB vastgestelde kadernota 2019 en is gebaseerd op de rekening 2016, conceptrekening 2017, begroting 2018 en de dienstverleningsovereenkomst (DVO) 2018.

Bij het opstellen van deze begroting zijn de financiële werkgroep en het Opdrachtgeversplatform van de ODZOB betrokken.

In de begroting zijn de volgende onderdelen opgenomen:

Actuele ontwikkelingen

In hoofdstuk 1 wordt ingegaan op landelijke, provinciale en regionale ontwikkelingen die van invloed zijn op de uitvoering van de werkzaamheden op het gebied van de fysieke leefomgeving en waarop de ODZOB anticipeert. Inleidend hierop treft u de visie en de missie van de ODZOB aan.

Beleidsbegroting

De beleidsbegroting, in hoofdstuk 2, start met een inleiding waarin de ambities en aandachtspunten worden benoemd waar de ODZOB, mede naar aanleiding van de in het eerste hoofdstuk genoemde ontwikkelingen, op inzet. Deze ambities en aandachtspunten worden gerealiseerd binnen de basis- en verzoektaken), de collectieve taken en de reguliere overhead. In de programma's dienstverlening, collectieve taken en dienstverlening vindt u de uiteenzetting hiervan. In de beleidsbegroting zijn verder de volgens het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten en provincies (BBV) verplichte paragrafen opgenomen.

Financiële begroting

In hoofdstuk 3 wordt nader aandacht besteed aan de financiële begroting. Deze bestaat onder andere uit het overzicht van baten en lasten en de uiteenzetting van de financiële positie. Ook is in dit hoofdstuk de meerjarenraming opgenomen. De financiële begroting is opgesteld volgens de nieuwe BBV-richtlijnen die gericht zijn op het vergroten van de transparantie van de begrotingen. Op de realisatiecijfers van 2017 was deze nieuwe richtlijn nog niet van toepassing. Daar waar mogelijk zijn de vergelijkbare cijfers opgenomen. Waar dat niet mogelijk was, zijn de verschillen toegelicht.

Bijlagen

In het laatste deel van de begroting zijn als bijlagen opgenomen de specifieke bijdragen per opdrachtgever, het overzicht van exploitatiekosten en het overzicht van geraamde baten en lasten per taakveld.

1 Visie, missie en actuele ontwikkelingen

1.1 Inleiding, visie en missie

Volgens de wetgeving voor gemeenschappelijke regelingen dient de ODZOB vóór 1 augustus de begroting van het daaropvolgende jaar te verzenden aan de toezichthouder. Tevens dient het Dagelijks Bestuur (DB) vóór 15 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, de algemene financiële en beleidsmatige kaders en de voorlopige jaarrekening aan de raden van de deelnemende gemeenten te zenden. Om tijdig over een vastgestelde begroting 2019 te beschikken zal het DB de ontwerpbegroting 2019 uiterlijk 15 maart 2018 aan de raden en staten toesturen. In de op 23 november 2017 door het AB vastgestelde kadernota 2019 zijn de uitgangspunten voor de begroting 2019 opgenomen. De begroting is tot stand gekomen in afstemming met de door de deelnemers samengestelde werkgroep van financieel deskundigen en het Opdrachtgeversplatform.

In het door het Algemeen Bestuur op 25 september 2014 vastgestelde concernplan zijn de missie en visie opgenomen die richtinggevend zijn voor de organisatie van de ODZOB. Op basis hiervan is de missie en visie als volgt nader uitgewerkt:

Missie: waar *staan* we voor?

Samen meer waarde voor een veilige en gezonde leefomgeving in Zuidoost-Brabant.

Voor en met gemeenten, provincie en netwerkpartners voeren we taken uit op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving, en geven we advies op het gebied van omgevingsrecht. De kwaliteit van ons werk wordt gegarandeerd door de inzet van deskundige medewerkers die betrouwbaar, proactief, oplossingsgericht en omgevingsbewust zijn.

Visie: waar *gaan* we voor?

De ODZOB ontwikkelt zich als de vanzelfsprekende partner in Zuidoost-Brabant die hoogwaardige, innovatieve en betaalbare diensten levert in het kader van de Omgevingswet. Wij zijn overtuigd van de kracht van de samenwerking met onze deelnemers.

De ODZOB werkt samen met andere organisaties die werkzaam zijn op het gebied van de fysieke leefomgeving. Samen met hen en de deelnemers aan de GR verbeteren we de kwaliteit van de fysieke leefomgeving: veiliger, gezonder en minder overlast. Dit alles onder het motto: “**Samen meer waarde**”. De ODZOB is niet alleen de uitvoeringsdienst op het gebied van VTH-taken voor de deelnemende gemeenten en provincie maar adviseert ook de deelnemers op het gebied van omgevingsbeleid op basis van de ervaringen en informatie die is verkregen bij de opgedragen uitvoeringstaken. De ODZOB opereert als strategische partner en verlengstuk van de deelnemers.

De ODZOB heeft als leidend principe: Samen zorgen voor de balans tussen ondernemen en een veilige en gezonde leefomgeving. Hiermee sorteren we voor op het wezen van de nieuwe Omgevingswet: waar de overheid een andere, faciliterende rol heeft, en waarin participatie van burgers en bedrijven wordt aangemoedigd. Van burgers, bedrijven én van onze eigen medewerkers wordt meer eigen verantwoordelijkheid verwacht; maar waar het vertrouwen wordt geschaad, is het eveneens de taak van de omgevingsdienst om stevig de grenzen te bewaken en handhavend op te treden.

1.2 Landelijke, provinciale en regionale ontwikkelingen

Voor een goede taakuitvoering is het van belang dat gemeenten, provincie en de ODZOB hun omgeving kennen en op de hoogte zijn van de ontwikkelingen die van invloed zijn op de uitvoering van de werkzaamheden op het gebied van de fysieke leefomgeving.

Het is belangrijk dat problemen en ambities in de fysieke leefomgeving in beeld zijn en dat rekening gehouden wordt met landelijke, provinciale en regionale omgevingsfactoren. Hierna volgt een beschrijving van de ontwikkelingen die het meest relevant zijn voor de taken die de ODZOB uitvoert voor de deelnemers.

Wet VTH en Algemene maatregel van bestuur VTH

Op 14 april 2016 is de Wet VTH in werking getreden. Het doel van deze wet is een veilige en gezonde leefomgeving, door het bevorderen van de kwaliteit en samenwerking bij de uitvoering en handhaving van het omgevingsrecht. De wet is een invulling van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en regelt de randvoorwaarden voor gemeenten en provincies om tot een hogere kwaliteit van handhaving te komen. Zo wordt het basistakenpakket van de omgevingsdiensten wettelijk verankerd en worden gemeenten en provincies verplicht een verordening kwaliteit VTH te hebben.

Raden en staten hebben een verordening vastgesteld over de kwaliteit van de uitvoering van taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. De verordening gaat over alle Wabo-taken en bevat output- en outcomedoelen.

Met deze wet is ook de wettelijke basis van het nieuwe VTH-stelsel verankerd. Het nieuwe VTH-stelsel, dat vanaf 2010 samen door alle provincies en gemeenten is opgebouwd, bevat een landelijk dekkend stelsel van 29 omgevingsdiensten. Door deze diensten vindt de uitvoering van in elk geval de basistaken plaats.

In opdracht van het ministerie van I en M heeft bureau Berenschot een evaluatie van de wet VTH uitgevoerd. De hoofdconclusie is dat het stelsel van Omgevingsdiensten staat en niet meer is weg te denken. De belangrijkste aanbevelingen zijn:

- Investeer op kwaliteit
- Betrek de OD's bij de beleidscyclus en
- Zorg voor transparantie

Er moet een balans ontstaan tussen standaardisatie en maatwerk. De balans bestaat naar onze mening uit standaardisatie voor alle reguliere VTH-taken en maatwerk voor bestuurlijke prioriteiten.

De Omgevingswet zal een grote impact hebben op de Omgevingsdiensten. Berenschot beveelt de Omgevingsdiensten aan om zich actief voor te bereiden op de Omgevingswet en hun meerwaarde te presenteren aan de deelnemers zodat er een actieve samenwerking ontstaat.

Naast voorgenoemde wet is sinds 1 juli 2017 het Besluit Omgevingsrecht (Bor) van kracht. In deze AMvB is vastgelegd wat basistaken zijn. Ook worden daarin eisen gesteld aan de beleidscyclus, dienen bevoegde gezagen te komen tot een gezamenlijk uitvoeringsniveau van de basistaken en dienen de uitkomst daarvan te monitoren.

De impact van de Bor is voor zowel de ODZOB als de deelnemers aanzienlijk: de discussie over wat wel en geen basistaken zijn, is afgerond, en deelnemers zullen de komende periode om die reden de tot op heden

nog niet ingebrachte basistaken overdragen aan de ODZOB. De formatie van de ODZOB zal daardoor groeien (aanvullend aan de jaarlijkse groei in verzoektaken). Ook zullen deelnemers in de ODZOB samen met de dienst op diverse terreinen regionaal uitvoeringsbeleid dienen vast te stellen; voorbereiding hiervan geschiedt in het Algemeen Bestuur (AB), en vervolgens zullen de bevoegde gezagen ieder afzonderlijk het regionale beleid dienen vast te stellen. Dat betekent dat de agenda's van de colleges van B&W en GS steeds vaker gevoed zullen worden met stukken die zijn voorbereid in het AB van de ODZOB.

Omgevingswet

De Omgevingswet betekent een algehele stelselherziening voor de wet- en regelgeving, die gaat over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. De herziening heeft een grote impact op de manier van werken, de cultuur, het juridisch en technisch instrumentarium en heeft grote gevolgen voor de bevoegde gezagen en organisaties die bij de wet betrokken zijn. De wet beoogt het vergroten van de inzichtelijkheid en het gebruikersgemak, het versnellen van de besluitvorming, meer lokale afwegingsruimte en een samenhangende benadering. De nieuwe datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet is bekend, dit wordt 1 januari 2021.

De herziening vraagt om regionale afstemming en samenwerking. De ODZOB wil zich graag samen met de deelnemers in de GR en de andere betrokken partners, waaronder de Metropoolregio Eindhoven (MRE), GGD en VRBZO, voorbereiden op de komst van de wet. De ingezette koers zal dan ook worden gecontinueerd ongeacht de wijziging van de datum van invoering.

De Omgevingswet beoogt een vergaande integratie tussen milieu, ruimtelijke ordening, gezondheid en veiligheid. Samen met de GGD en de Veiligheidsregio beschikt de Omgevingsdienst over informatie en kennis die van belang is bij het opstellen van omgevingsvisies en omgevingsplannen van de deelnemers. In samenwerking met de andere gemeenschappelijke regelingen moet deze informatie en kennis ten dienste staan van onze deelnemers, zodat de deelnemers beschikken over de bouwstenen die nodig zijn voor integrale afwegingsprocessen die nodig zijn voor het bereiken en handhaven van een veilige, gezonde en kwalitatief goede fysieke leefomgeving.

De visie met betrekking tot de Omgevingswet is verwoord in de kadernota. De ODZOB ontwikkelt zich als dé vanzelfsprekende partner in Zuidoost-Brabant die hoogwaardige, innovatieve en betaalbare diensten levert in het kader van de Omgevingswet. Wij zijn overtuigd van de kracht van de samenwerking met onze deelnemers. Zo biedt de Omgevingswet een kans voor deelnemers inhoud te geven aan de integrale aanpak bij de thema's milieu, veiligheid en gezondheid om de kwaliteit van de leefomgeving te verbeteren en te bewaken. De ODZOB speelt hier een relevante rol in omdat we alle deskundigheid vanuit de uitvoeringspraktijk in huis hebben. Daar waar deelnemers in de GR dat verzoeken, zal de ODZOB voorbereidingen treffen om (vooraf) invulling te geven aan de taken van de wet.

De invoering van de Omgevingswet rust op een belangrijke pijler: de invoering van het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO). In 2024 dient alle relevante beschikbare informatie (wet- en regelgeving én actuele data) over de leefomgeving met één klik op de kaart beschikbaar te zijn via het Digitale stelsel. Omgevingsdiensten hebben een belangrijke rol voor het aanleveren van informatie die voortvloeit uit de uitvoering van het basistakenpakket. Bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet moet het digitale stelsel in elk geval het huidige dienstverleningsniveau hebben plus een eerste verbeterstap. Verder is afgesproken dat de overheden minimaal een half jaar de tijd hebben om zich in te werken in de nieuwe digitale werkwijzen.

Verbod op asbestdaken 2024

Vanaf 2024 zijn asbestdaken die in contact staan met de buitenlucht verboden. Dit verbod geldt voor

particulieren, bedrijven en (overheids)instellingen. Eigenaren van asbestdaken zijn verantwoordelijk voor de verwijdering van het asbest. Nadruk van het project “verwijdering van asbestdaken” ligt enerzijds op stimulering en anderzijds op het wegnemen van obstakels ten behoeve van een spoedige en vrijwillige verwijdering. Een derde component is eenduidige en duidelijke toezicht en handhaving.

Om de doelstellingen voor 2024 te behalen is van alle overheden een substantiële inspanning noodzakelijk. Het is noodzakelijk dat alle probleemhebbers van de noodzaak op de hoogte worden gebracht en dat middels het faciliteren, dereguleren, communiceren en stimuleren de eigenaren worden verleid om spoedig te gaan saneren. Met een doordachte communicatie en door stimulering en passende toezicht en handhaving wordt beoogd illegale verwijdering en storting zoveel als mogelijk te verminderen. Er wordt in dit project nauw samengewerkt met de verschillende overheden en onder andere het OM en politie, de waterschappen en de terreinbeherende instanties.

Klimaat en energie

De klimaattop in Parijs (2015) heeft laten zien dat de urgentie om extra stappen te zetten tegen klimaatverandering nu groter is dan ooit. Afgesproken is dat de landen de wereldwijde klimaatopwarming tot 2100 beperkt willen houden tot 1,5 graad ten opzichte van het pre-industriële tijdperk. Intensivering van energiebesparing, en het vergroten van het aandeel duurzaam opgewekte energie (van fossiele energie naar duurzame energieopwekking) zijn belangrijke speerpunten van overheden.

Daarnaast is in het Energieakkoord 2013 vastgelegd dat gemeenten en provincies prioriteit moeten geven aan de handhaving van de energiebesparingsverplichtingen in de Wet milieubeheer. De wetgeving rond energiebesparing bij bedrijven wordt steeds verder uitgebreid: zogenoemde erkende maatregelen zijn vastgesteld, er geldt een verplichting voor het opstellen van energie-audits (in het kader van de Europese Energie-Efficiency Richtlijn, EED) en er komt een Energie Prestatie Keuring (EPK). Hierdoor kan de ODZOB gericht toezicht houden op de bedrijven die nog niet voldoen aan de energiebesparingsplicht van het Activiteitenbesluit. Het aspect energie wordt geïntegreerd in de reguliere werkzaamheden van de ODZOB. Aanvullend kunnen de toezichthouders een bedrijf van extra informatie voorzien over energiebesparing en eventuele financieringsmogelijkheden om bedrijven te stimuleren verder te gaan met energiebesparing dan wettelijk vereist is. De kennis die de ODZOB opdoet kan zij delen met haar deelnemers.

Bij implementatie van de omgevingswet ondersteunt de ODZOB gemeenten desgevraagd bij de kansen die de invoering biedt voor een ambitie op energieneutraliteit. De provincie Noord-Brabant heeft aan regio Zuidoost-Brabant de uitdaging voorgelegd om als eerste regio van Nederland, dan wel voor Noord-Brabant energieneutraal te worden. Door een pilot energietransitie te koppelen aan de implementatie van de omgevingswet is al een goede start gemaakt. De verwachting is dat hier meer projecten uit voort komen. De ODZOB kan, als verzoektaak, gemeenten ondersteunen met het opstellen van duurzaamheidsbeleid, een duurzaamheidsvisie en uitvoeringsprogramma en uitvoering daarvan.

Klimaat en energie krijgen bij steeds meer gemeenten aandacht in hun beleid, bijvoorbeeld als onderdeel van duurzaamheidsbeleid, een duurzaamheidsvisie en uitvoeringsprogramma. De ODZOB biedt gemeenten invulling en uitvoering om klimaatdoelstellingen te realiseren door middel van toezicht, vergunningverlening en handhaving.

De ODZOB ondersteunt 18 gemeenten bij energiemonitoring, waardoor gemeenten inzicht krijgen in hun verbruik en eenvoudig besparingen kunnen signaleren. Mogelijk kunnen meerdere partijen, zoals scholen, hier gebruik van maken.

Zorgvuldige veehouderij en volksgezondheid

Brabant streeft ernaar in 2020 tot de meest innovatieve, duurzame en slimme agrofoodregio's van Europa te behoren. Met respect voor de leefomgeving (natuur en milieu én voor gezondheid) en welzijn van dieren. De belangrijkste ontwikkelingen in de landbouw die van belang zijn voor onze VTH-taken vloeien voort uit de Transitie Zorgvuldige Veehouderij (TZV) en de Uitvoeringsagenda Brabantse Agrofood 2020 (UBA)

(wordt momenteel geactualiseerd). Het toewerken naar een zorgvuldige veehouderij is benoemd als speerpunt van het Bestuurlijk Platform Omgevingsrecht (BPO).

In juli 2017 heeft de Provincie Noord-Brabant maatregelen getroffen die de TZV moeten versnellen. Deze hebben o.a. betrekking op mestbewerking, het sneller aanpassen van oude stallen en het reguleren van de omvang van de veestapel (d.m.v. staldering). Een pakket van voorzieningen wordt ontwikkeld om veehouders te helpen de juiste keuzes te maken en concrete stappen te zetten (flankerend beleid). Duurzame mestbewerking moet gaan bijdragen aan het sluiten van kringlopen, opwekken van biogas/groen gas en het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen (methaan). Voorsorteren op mestbewerking begint op het veehouderijbedrijf, in de stal. Door bij de bron al scheiding toe te passen wordt voor een groot deel voorkomen dat emissies ontstaan en in de lucht verdwijnen.

Gezondheid is een zorgpunt voor veel omwonenden van veehouderijen. Vooral sinds de uitbraken van dierziekten en de gevolgen hiervan voor mensen (bijvoorbeeld Q-koorts). Volksgezondheid is daarom een steeds belangrijker onderwerp bij de beoordeling van een voorgenomen ontwikkeling van een veehouderij. Resultaten van gezondheidsonderzoeken vormen hiervoor de basis. Veehouderij en volksgezondheid maakt onderdeel uit van voornoemd speerpunt van het BPO.

Het samen met alle betrokken en belanghebbende partijen (bedrijven, burgers en overheid) zoeken naar oplossingen voor ervaren knelpunten blijkt te kunnen leiden tot milieuwinst en draagvlak. De implementatie van door het supportteam (voorheen urgentieteam) opgedane ervaringen binnen de VTH-taakuitvoering heeft blijvende aandacht nodig. Het gaat hierbij niet alleen om het oplossen van knelpunten, maar vooral om het voorkomen van nieuwe knelpunten.

Voor de ODZOB betekent het verder dat zal worden ingespeeld op de toenemende kennisbehoefte van deelnemers op het gebied van veehouderij en volksgezondheid. Hiervoor wordt vooral het bestaande Agrofood-werkverband benut, dat inmiddels is uitgebreid tot (bijna) alle deelnemers.

Wet private kwaliteitsborging

Op 11 juli 2017 heeft de Eerste Kamer besloten de stemming over de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen uit te stellen; toegezegd is dat deze niet voor 1 januari 2019 in werking zal treden, zodat er meer ruimte is voor implementatie en voorbereiding op het nieuwe stelsel.

Wat dit uiteindelijk voor de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen gaat betekenen is onduidelijk. De vraag is niet alleen in welke vorm, maar ook of de wet überhaupt nog ingevoerd gaat worden. Tot die tijd blijft het beoordelen van een aanvraag bouwen aan de bouwtechnische eisen uit het Bouwbesluit (zowel voor als na vergunningverlening) een taak van het bevoegd gezag.

Hierdoor verandert er ook niets aan de manier waarop de ODZOB nu invulling geeft aan de uitvoering van deze taak.

Overdracht bodemtaken van provincie naar gemeente

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet gaat de bevoegdheid die nu bij de Provincie ligt voor de Wet Bodembescherming over naar de gemeenten. De ODZOB voert nu de opdracht van provincie Noord-Brabant uit in het gebied van zowel Noordoost- als Zuidoost-Brabant. De verschuiving van de bevoegdheid heeft grote impact op het werk van de ODZOB. We moeten samen met de Omgevingdienst Brabant Noord (ODBN) en de gemeenten in zowel Noordoost- als Zuidoost-Brabant afspraken maken over de uitvoering van deze taken na inwerkingtreding van de Omgevingswet. Het is in het belang van de kwaliteit en continuïteit van de uitvoering dat de ODZOB de opgebouwde kennis en ervaring beschikbaar houdt.

Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming regelt de bescherming van natuurgebieden die uniek zijn voor Nederland en Europa, de bescherming van planten en dieren en van bossen en andere houtopstanden.

De provincie is bevoegd gezag voor het verlenen van vergunningen, het toezicht en de handhaving (VTH-

taken) van de Wet natuurbescherming. Als mogelijk sprake is van activiteiten met negatieve effecten op wettelijk beschermde dier- en plantensoorten en/of een Natura 2000-gebied, dan dient een natuurtoets deel uit te maken van de procedure bij het verkrijgen van een omgevingsvergunning. Als blijkt dat er inderdaad negatieve effecten op beschermde soorten optreden dan dient een ontheffing of vergunning volgens de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd. De ODZOB ondersteunt gemeenten en de provincie bij het uitvoeren van de werkzaamheden die gevolgen hebben voor gebieden en soorten die beschermd zijn in de Wet natuurbescherming op het gebied van advisering, vergunningverlening, toezicht en handhaving.

Specifieke provinciale, regionale en lokale ontwikkelingen

Bij het stellen van prioriteiten en het definiëren van ambities, is de ODZOB volgend op de ambities en prioriteiten van de deelnemers. Zo heeft de provincie Noord-Brabant een bestuursakkoord 2015-2019 vastgesteld, waarin ambities zijn geformuleerd op het gebied van verduurzaming en vergroening: de provincie streeft naar een agrofoodsector die maatschappelijk geaccepteerd en gewaardeerd wordt, diervriendelijk produceert, past in zijn natuurlijke omgeving en geen onaanvaardbare gezondheidsrisico's met zich mee brengt. Ook zet de provincie in op het versnellen van de vergroening en verduurzaming van de Brabantse economie en op vermindering van emissies naar bodem, water en lucht.

Ook de deelnemende gemeenten hebben ieder zo hun ambities die relevant zijn voor het werkpakket van de ODZOB: denk aan de ontwikkeling van omgevingsplannen c.q. omgevingsvisies en de ontwikkelingen in het buitengebied in relatie tot gezondheid. Met het Besluit omgevingsrecht is wettelijk vastgelegd welke taken basistaken zijn. De colleges die deelnemen in de gemeenschappelijke regeling, moeten hiervoor in gezamenlijkheid een uniform beleid voor de uitvoering en handhaving van ten minste de basistaken door de omgevingsdienst opstellen.

In maart 2018 vinden gemeenteraadsverkiezingen plaats. Dat betekent dat de ODZOB een nieuw AB en een nieuw Dagelijks Bestuur zal krijgen. Mogelijk leiden andere politieke prioriteiten dan tot andere accenten in de aandachtspunten van en de taakuitvoering door de ODZOB in 2019.

In de loop van 2018 wordt ook meer duidelijk over eventuele gemeentelijke herindelingen in de regio (Kempen, stedelijk gebied). Dat kan niet alleen impact hebben op de toekomstige bestuurlijke en financiële verhoudingen binnen de GR ODZOB, maar ook op de omvang van opdrachtverlening.

2 Beleidsbegroting

2.1 Inleiding

Zorgdragen voor een veilige en gezonde leefomgeving en rekening houdend met voornoemd scala aan ontwikkelingen kan alleen in nauwe samenwerking tussen de deelnemers onderling en met de ODZOB. Als strategisch partner en als uitvoeringsorganisatie willen wij invulling geven aan Samen meer waarde door:

- Onze deelnemers te ontlasten;
- Onze brede kennis en onafhankelijke positie centraal te stellen;
- Vanuit een dienstverlenende houding te werken;
- Alert te zijn op politiek gevoelige dossiers en lokale verhoudingen;
- Vanuit mogelijkheden te denken en het helpen realiseren van initiatieven.

Vooralsnog is de begroting gebaseerd op de koers van de ODZOB, zoals vastgelegd in het Concernplan 2014 tot 2018. Deze kan in drie ambities worden samengevat: Samenwerking, Kwaliteit en Eén regionaal strategisch en operationeel uitvoeringsniveau van VTH taken welke onderstaand zijn toegelicht. In de loop van 2018 zal een nieuw concernplan worden opgesteld waarin de koers wordt herijkt.

Samen meer waarde

De ODZOB is een dienst van en voor de deelnemers. De dienst streeft naar een hoge mate van samenwerking en co-makership. Kernbegrippen daarbij zijn wederzijds vertrouwen, langdurige en intensieve samenwerking en afstemming van de bedrijfsprocessen. Burgers en bedrijven in de regio krijgen zo te maken met één loket en met een integrale doelgerichte benadering vanuit de overheid.

Door samenwerking tussen deelnemers en ODZOB uit te bouwen worden schaalvoordelen behaald. Dit leidt tot efficiencyverbetering en kostenbesparing voor zowel deelnemers als ODZOB.

Door werkconferenties (ambtelijk en bestuurlijk) te organiseren wordt de samenwerking gestimuleerd en wordt er kennis gedeeld en gewerkt aan het uitstippelen van een gezamenlijke koers. Er zijn veel organisaties werkzaam op de beleidsterreinen van de fysieke leefomgeving. Bijvoorbeeld: Veiligheidsregio, waterschappen, OM, Politie, GGD, MRE, andere OD's. Afstemming en samenwerking met deze organisaties krijgt steeds meer vorm.

De ODZOB neemt deel aan provinciaal en landelijke overleg van omgevingsdiensten met als resultaat een betere samenwerking, afstemming en uitwisseling van kennis en informatie.

De ODZOB legt verbanden tussen onderdelen van de fysieke leefomgeving. In het netwerk worden partijen samengebracht. De kennis die wordt opgedaan tijdens de samenwerking wordt effectief ingezet voor de deelnemers.

Om de onderlinge samenwerking verder te optimaliseren wordt, mede naar aanleiding van het Arenarapport, ingezet op het verbeteren en versterken van communicatie door middel van werkconferenties, raadsinformatiebijeenkomsten op verzoek, ODZOB on Tour, ODZOB ontmoet (informatieavonden), informatiebijeenkomsten samen met de andere GR'en in de regio en deelnemerstevredenheidsonderzoek.

De aanwezige kennis en landelijke invloed op het gebied van landbouw, agrofood en leefbaar platteland zullen in het belang van alle partners worden benut. De ODZOB heeft een duidelijke positie als kenniscentrum behouden en zal deze positie verder uitbouwen. Vanuit de basistaakuitvoering worden door innovatie en samenwerking oplossingen gezocht en gefaciliteerd voor de problemen van het landelijk gebied: om goed te wonen, werken en recreëren.

Kwaliteit

Kwaliteit is het bestaansrecht van de ODZOB. Primair betekent dat permanent investeren in de kennis, kunde en competenties van onze medewerkers. De ODZOB zet de juiste medewerker op de juiste plek. Er is veel kennis aanwezig bij ODZOB-medewerkers. Door het combineren van de kennis van afzonderlijke specialisten tot een integrale beoordeling of een integraal advies zal de kwaliteit toenemen. In de voorbereiding op de Omgevingswet zullen we ook initiatieven nemen om de kennis van de ODZOB specialisten te combineren met lokale kennis bij de deelnemers.

Kwaliteit betekent ook flexibiliteit: de organisatie moet soepel kunnen inspelen op nieuwe vragen en opgaven; om die reden blijft een flexibele schil noodzakelijk. De gewenste omvang daarvan zal gedifferentieerd zijn per vakgebied; wat die omvang moet zijn, wordt bepaald met behulp van de analyses uit de strategische personeelsplanning SPP, de eisen die worden gesteld in de kwaliteitscriteria en analyses uit verwacht werk/budget. Van medewerkers wordt verantwoordelijkheidsgevoel en eigenaarschap verwacht.

Daarnaast is samenwerking erg belangrijk. Afspreken en aanspreken blijven belangrijke waarden binnen de organisatie. De proceskwaliteit mag niet achterblijven. We borgen kwaliteit door processen te standaardiseren en optimaliseren. De kwaliteit van de geleverde producten en het gevolgde proces zal intern maar wellicht ook door een externe commissie, deelnemers of andere OD's worden geaudit. De kwaliteit van de informatie die de ODZOB genereert en deelt met anderen (met deelnemers maar ook Inspectie Milieu en ketenpartners), vergt ook de komende periode een forse inspanning.

Het slim en innovatief gebruiken van informatie ten behoeve van informatiegestuurde handhaving en het maken van omgevingsanalyses zorgen voor veel meer kwaliteit en diepgang in het reguliere VTH-werk. De capaciteit van de ODZOB kan op die manier slimmer en efficiënter worden ingezet. Investerings in de ICT-omgeving zullen onvermijdelijk zijn.

Eén regionaal strategisch en operationeel uitvoeringsniveau van VTH taken

Bij de uitvoering van het werk door de omgevingsdiensten is de toepassing van het zogeheten Level Playing Field (LPF) van belang: de overheid, en daarmee elke omgevingsdienst, dient iedere burger en elke instelling in gelijke situaties op gelijke wijze te behandelen. Rechtsgelijkheid is daar een onderdeel van. Het gaat dan om een uitvoeringsniveau dat de kwaliteit en de veiligheid van de leefomgeving voldoende waarborgt.

De aankomende Omgevingswet geeft hieraan een nieuwe dimensie door de mogelijkheid om meer gebiedsgericht te bepalen. Om te komen tot de juiste kaders wordt het meer een proces met betrokkenen: bedrijven, burgers en overheid.

Integratie van uitvoering van vergunningverlening en handhaving op het terrein van de fysieke omgeving (bouwen/milieu/brandveiligheid/APV etc.) leidt tot meer efficiency en doelgerichtheid. Bestuurders worden beter in staat gesteld om prioriteiten te stellen. De huidige situatie is dat gemeenten en provincie bij hun VTH-taakuitvoering een verschillende en sterk gedifferentieerde inzet plegen, niet of slechts beperkt gerelateerd aan de mate van risicoreductie. Dit terwijl voor de hele regio voor vergelijkbare gevallen een gelijke mate van risicoreductie zou moeten gelden. Het uiteindelijk bereiken van een (minimaal) adequaat uitvoeringsniveau in de regio staat hierbij voorop. Echter, deregulering, het deels ontbreken van en mutaties in het bedrijvenbestand, bezuinigingen, nieuwe regelgeving vanuit Europa en een sterk wisselend (uitvoerings)beleid per gemeente, c.q. provincie zijn oorzaken die het realiseren van een minimaal

adequaat uitvoeringsniveau onder druk zetten. Dat vraagt daarom grote aandacht. Het streven is om via een groeimodel, samen met onze deelnemers, toe te werken naar één efficiënte Big-8 voor de regionale VTH-taken, op basis van één regionaal strategisch en operationeel uitvoeringsniveau.

2.2 Aandachtsgebieden

Landelijke, provinciale en regionale ontwikkelingen, zoals geschetst in paragraaf 1.2 hebben ertoe geleid dat in de bestuurlijk/ambtelijke werkconferentie op 5 oktober jl. instemming is verkregen om naast bovengeschetste ambities de volgende aandachtsgebieden voor 2019 te benoemen:

2.2.1 Omgevingswet

De Omgevingswet verbindt het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit met het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke functies. Het leidend principe van Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant is hier van afgeleid, namelijk: *SAMEN zorgen voor een balans tussen ondernemen en een veilige & gezonde leefomgeving*. De kernwaarde in één woord is: *Omgevingskwaliteit*. Samenwerking bij de Omgevingswet is een sleutelwoord. De ODZOB werkt niet alleen, maar in partnership met alle deelnemers en de collega gemeenschappelijke regelingen GGD, VRBZO en Metropoolregio, alsmede met de waterschappen, waarbij elke partner vanuit zijn eigen specifieke rol en deskundigheid bijdraagt aan een netwerkorganisatie ter invulling van taken die in het teken staan van het gemeenschappelijke doel van de Omgevingswet. En dat doel is: Het bereiken van een optimale omgevingskwaliteit, waarin duurzaamheid, veiligheid en gezondheid kernwaarden zijn en waarbij maatschappelijk functies kunnen worden vervuld op een wijze waarop de omgevingskwaliteit duurzaam geborgd is.

Afgelopen jaren lag het accent bij de ODZOB op verdieping en het aangaan van samenwerking, alsmede op 'learning by doing' door het verder uitwerken en uitvoeren van leertrajecten en pilots. Een opgestelde impactanalyse geeft op strategisch niveau een kader voor de te maken keuzes en de uit te voeren acties. De impactanalyse is in 2018 verder uitgewerkt en vormt de basis voor het eind 2018/begin 2019 op te stellen plan van aanpak/implementatieplan. De bedrijfsvoering en de werkprocessen werden onder de loep genomen om te bepalen welke maatregelen nodig zijn voor een goede uitvoering van de Omgevingswet. In combinatie met een opleidings- en trainingstraject moet dit ervoor zorgen dat de ODZOB medio 2020 klaar is voor de Omgevingswet, ongeacht de datum van de invoering. Anderzijds zal de dienst voorsorteren op het Digitale stelsel en alle informatie over fysieke leefomgeving ontsluiten. Daartoe loopt momenteel een pilot met enkele gemeenten, en bij goed resultaat zal deze worden aangeboden aan alle deelnemers. Investerings zijn nodig voor het aanpassen van de ICT, een upgrade van de huidige VTH-applicatie SquitXO, voor opleiding en training alsmede voor het verder aanpassen van de manier van werken, de bedrijfsvoering en de werkprocessen.

Ook zal er aandacht uitgaan naar het aanhaken op het ruimtelijke spoor. Vanuit een integrale benadering dienen de vakgebieden milieu en bouwen tijdig verbonden te worden aan de ruimtelijke processen. Zo kan aan de voorkant kaderstelling plaats vinden. Hier wordt wetgeving functioneel ingezet aan de voorzijde van het initiatief.

2.2.2 Regionaal en uniform uitvoeringsbeleid

In 2016 en 2017 zijn werkgroepen met onze deelnemers gestart om te komen tot regionaal uitvoeringsbeleid conform Bor. Een voorbeeld is het door het AB vastgestelde Regionaal Operationeel Kader Milieutoezicht (ROK Milieutoezicht). In 2018 zal dit voor alle basistaken van de ODZOB geborgd moeten zijn. Het doel voor 2018 is tevens dat de werkprocessen en werkinstructies worden aangepast om conform het regionaal vastgestelde beleid te werken.

Het ROK Milieutoezicht zal vanaf 2018 binnen onze regio worden gehanteerd als toezichtstrategie voor het uitvoeringsprogramma toezicht milieu (Wabo), in ieder geval voor de basistaken van de ODZOB. Voor 2018 heeft dit geen financiële consequenties voor de deelnemers; het regionale uitvoeringsprogramma voor 2018 zal worden gebaseerd op de bestaande budgetten per deelnemer. In 2018 wordt een systematiek met kengetallen ter besluitvorming voorgelegd die de budgettering van de basis- en overgedragen plustaken voor elke deelnemer bepaalt op basis van een zo actueel mogelijk inrichtingenbestand. Dit kan inhouden dat sommige deelnemers vanaf 2019 hun budget moeten verhogen en dat sommige deelnemers budget zullen overhouden. In de nu voorliggende begroting is nog geen rekening gehouden met de eventuele gevolgen van deze systematiek van kengetallen. Zodra er meer inzicht in de consequenties van deze systematiek is, zal onderzocht worden of e.e.a. tot een begrotingswijziging dient te leiden. Voor vergunningverlening zal in 2018 een regionaal uitvoeringsbeleid worden opgeleverd. Daarin worden uitgangspunten voor vergunningverlening en het planmatig actualiseren van vergunningen uitgewerkt. Het toetsen en actualiseren van voorschriften is een taak die extra inzet en middelen kan vragen en daarom eerst bestuurlijk zal worden voorgelegd.

2.2.3 Asbestdaken

De risico's met betrekking tot het in bezit hebben van een asbestdak nemen zowel voor de eigenaar als voor de omgeving sterk toe. Verzekeraars hebben hun polisvoorwaarden dusdanig veranderd dat mensen en bedrijven over het algemeen onvoldoende verzekerd zijn. Ook zijn veel daken zo oud dat bij nog langer wachten risicovolle en kostenverhogende situaties ontstaan. Inzetten op stimuleren van spoedige verwijdering en anderzijds op preventief toezicht en daar waar noodzakelijk handhaving, zal de totale hoeveelheid kosten die gemeenten kwijt zijn aan het asbestdakenverbod sterk verminderen. De toezicht- en handhavingslast als gevolg van het verwijderen van de asbestdaken zal bij de ODZOB in 2019 toenemen.

2.2.4 Intensivering van het bodemtoezicht

De ODZOB merkt in de praktijk dat creatieve manieren worden ontwikkeld om het bodemtoezicht te vermijden en daarmee activiteiten plaatsvinden die ontoelaatbaar zijn. In sommige gevallen leidt dit tot bodemverontreiniging, hetgeen kostbaar is om op te ruimen. Ook kunnen voor de gezondheid van mensen en dieren onacceptabele situaties ontstaan. De transitie van taakgericht naar probleem/outcome gericht handhaven met instrumenten als informatiegestuurd, risicogericht handhaven en ketentoezicht is effectiever dan het traditionele handhaven en zal tot meer resultaten leiden. Deze aanpak vergt van alle betrokken partijen een andere inzet. In 2017 is een werkgroep Besluit bodemkwaliteit gestart om voor Zuidoost-Brabant tot een goede eenduidige werkwijze voor dit deel van het bodemtoezicht te komen. Een geheel integrale aanpak van het bodemtoezicht is het doel wat we voor ogen hebben en wat we noodzakelijk achten om de grote risico's die gemeenten en provincie lopen zoveel als mogelijk te minimaliseren.

2.2.5 Zorgvuldige veehouderij en volksgezondheid

Aandachtspunten op dit terrein zijn:

- Het voorkomen van (toenemende) gezondheidseffecten rond veehouderijen. Op basis van (vervolg)onderzoeken Veehouderij en gezondheid Omwonenden (VGO) en endotoxinen wordt aandacht besteed aan:
 - Het aanpassen en actualiseren van het Endotoxine toetsingskader dat wordt gehanteerd voor de vergunningverlening en de doorwerking daarvan voor ruimtelijke plannen.
 - Nieuwe inzichten die van belang zijn voor het heroverwegen van het geitenmoratorium dat sinds 7 juli 2017 is opgenomen in de Verordening ruimte Noord-Brabant.

- Bedrijfsgerichte maatregelen en technieken welke bijdragen aan het verminderen van de uitstoot van fijn stof, endotoxinen en/of andere stoffen uit stallen die van belang zijn voor de volksgezondheid. Het toepassen van de 'Best beschikbare technieken' bij de vergunningverlening is het uitgangspunt. Leidraad daarbij zijn de emissiereductie doelen die het Rijk in een brief van 1 juni 2017 aan de Tweede kamer heeft geformuleerd (Plan van aanpak emissievermindering).
- o Het implementeren van het provinciale beleid m.b.t. (de versnelling van) de Transitie Zorgvuldige Veehouderij. Doel is de verduurzaming van de veehouderij te faciliteren door het uniform hanteren van de provinciale regels binnen de VTH-taakuitvoering.
- o Het faciliteren van praktijkinnovaties en experimenteerruimte om nieuwe systemen snel praktijkrijp te maken. Doel is duurzame mestbewerking die bijdraagt aan het sluiten van kringlopen en onderdeel is van een circulaire economie. De hele keten van dier - mest - huisvesting - voorbehandeling - bewerking is ingericht om dit doel te behalen. Voorsorteren op mestbewerking begint op het veehouderijbedrijf, in de stal. Door bij de bron al scheiding toe te passen wordt voor een groot deel voorkomen dat emissies ontstaan en in de lucht verdwijnen.
- o Bij mestbewerking wordt de verbinding gelegd met de Energie Transitie (opwekken van biogas, groen gas) en het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen (methaan). De regio heeft de ambitie om daarbij van betekenis te zijn. Met de regio Noordoost (Agrofood Capital) en de provincie gaat een (bestuurlijk) platform de uitvoering van de transitie registreren.
- o Per 1 januari 2018 start de uitvoering van het provinciale project Intensivering toezicht (2018-2020) veehouderij. Voor de hieraan deelnemende regiegemeenten worden een groter aantal (en meer integrale) controles uitgevoerd. Dit project moet bijdragen aan verbetering van het naleefgedrag en daarmee aan het herstel van vertrouwen tussen burgers - veehouders - overheid.

2.2.6 Klimaat en energie

Aandachtspunten op dit terrein zijn:

- o Energiebesparing concretiseren in vergunningen en meenemen bij reguliere controles, indien noodzakelijk energiebesparing door middel van handhaving.
- o Pilots met implementatie van de omgevingswet bij grootschalige duurzame energieopwekking (o.a. windenergie, gasloze nieuwbouw en zonnevelden).
- o Op verzoek van gemeenten advisering bij het meenemen van duurzaamheid in Omgevingsvisie en Omgevingsplan, opstellen van duurzaamheidsbeleid, een duurzaamheidsvisie en uitvoeringsprogramma en uitvoering daarvan.
- o De ODZOB als organisatie CO₂-neutraal inrichten.
- o Het organiseren van kennisdeling tussen de 21 gemeenten en provincie rondom bovenstaande vier items.

Deze aandachtspunten dragen bij aan het realiseren van energiebesparing, duurzame energie opwekking en CO₂ reductie, om de transitie naar een duurzame energievoorziening te maken. Door het implementeren van de Omgevingswet krijgen belanghebbenden meer mogelijkheden om te participeren in de beleidsvorming.

2.2.7 Beleidsrijke uitvoeringsinformatie

De ODZOB zal deelnemers de beschikbare beleidsrijke uitvoeringsinformatie verschaffen ten behoeve van de beleidscyclus (Big 8). Door te investeren in datakwaliteit, uitbouw informatiegestuurde handhaving en kwalitatieve rapportages, aan de hand waarvan:

- o strategische en tactische doelen en handhavingsprioriteiten kunnen worden opgesteld, die leiden tot een handhavingstrategie en werkwijze die in de praktijk wordt gebracht;

- informatie wordt verzameld, vastgelegd en uitgewisseld;
- de informatie kan worden gebruikt voor het opstellen van de omgevingsvisies en omgevingsplannen van de deelnemers;
- relevante informatie over de leefomgeving kan worden verwerkt op kaart in het kader van het DSO (Digitale Stelsel Omgevingswet);
- ketentoezicht, onder andere op grondstromen en asbestverwijdering, kan worden uitgevoerd gericht op crimineel gedrag en ondermijning;
- door monitoring en analyse van de verzamelde informatie inzicht in het effect van de handhaving wordt verkregen en in hoeverre de gestelde doelen zijn bereikt;
- zo nodig doelen kunnen worden bijgesteld en nieuwe handhavingsprioriteiten en werkwijzen kunnen worden bepaald;
- op operationeel niveau de geanalyseerde informatie (de informatieproducten) direct kan bijdragen aan het efficiënt uitvoeren van het handavingsproces.

2.2.8 Ogen en oren in het veld

In het kader van deregulering treedt de overheid meer terug ten aanzien van regels en toezicht. Toch zijn er veel misstanden die de overheid moet aanpakken. Er is bijvoorbeeld meer aandacht nodig voor ondermijnende criminaliteit. Grote problemen zijn o.a. drugsafvaldumpingen en criminaliteit in verloederde recreatieparken en leegstaande gebouwen.

Door de gebundelde kennis van onder meer Belastingdienst, Omgevingsdienst, Openbaar Ministerie en Regionaal Informatie- en Expertisecentrum is er nu bestuurlijke aandacht voor de ondermijnende criminaliteit. In dit kader zien gemeentelijke BOA's nu al veel in het buitengebied. Ze zijn onze ogen en oren. Hun kennis en ervaring kunnen we veel beter benutten, ook in samenwerking met andere partijen. De ODZOB wil de oor- en oogfunctie de komende jaren verder uitbouwen. De bewustwording en signaalfunctie bij alle medewerkers van de ODZOB of ambtenaren binnen de regio om goed op bepaalde zaken te letten, ook buiten werktijd, zou veel kunnen bijdragen misstanden eerder in beeld te krijgen. Dit vereist een training in het signaleren en herkennen van verdachte situaties.

2.2.9 Actuele bedrijfsgegevens

Het actueel houden van de relevante bedrijfsgegevens is een aandachtspunt voor de ODZOB. Bij vergunningaanvragen en tijdens controles worden bedrijfsgegevens verzameld en vastgelegd. Doordat de frequentie van deze contactmomenten laag is zijn deze gegevens niet altijd actueel. Nagedacht wordt over een werkwijze waarbij bedrijven zelf de relevante bedrijfsgegevens kunnen bijhouden in de systemen van de ODZOB, zodat zij deze zelf tussentijds kunnen actualiseren. Actuele bedrijfsgegevens zijn voor diverse overheidsinstanties van belang om snel inzicht te hebben in de situatie ter plaatse. Denk bijvoorbeeld aan welke gevaarlijke stoffen aanwezig zijn bij brand.

Als uitvoeringsorganisatie staat de ODZOB voor de uitvoering van de door de deelnemers verstrekte opdrachten in de vorm van basistaken, verzoektaken en collectieve taken op het gebied van de fysieke leefomgeving. De in hoofdstuk 1 genoemde ontwikkelingen en de hiervoor benoemde ambities en, op basis van de ontwikkelingen benoemde, aandachtspunten komen tot uitvoering binnen de programma's en van de beleidsbegroting en binnen de activiteiten zoals beschreven bij de paragraaf bedrijfsvoering (paragraaf 2.4.5).

De ODZOB zal, voortdurend afhankelijk van de wensen van de deelnemers en als gevolg van veranderingen in wet- en regelgeving, zich inspannen medewerkers op een adequaat kennis- en ervaringsniveau te hebben en de uitvoering op basis van deze wensen en veranderingen in wet- en regelgeving aan te passen.

De beleidsbegroting bestaat uit een programmaplan en de verplichte paragrafen. In paragraaf 2.3 is het programmaplan uitgewerkt. In paragraaf 2.4 zijn de verplichte paragrafen opgenomen.

2.3 Programmaplan

In deze paragraaf wordt het programmaplan weergegeven en toegelicht. De opzet van het programmaplan wijkt als gevolg van het besluit van het AB van november 2017 af van de indeling van voorgaande jaren. M.i.v. 2018 zijn de deelprogramma's Collectieve taken (inclusief SSiB) en Intensiveringsprogramma samen met de activiteiten in het kader van Agrofood uit het Programma Dienstverlening gelicht en samengevoegd in een apart programma Collectieve Taken. Sinds 2018 dienen de kosten van de overhead in een apart programma getoond te worden en dienen de kosten van de overige programma's exclusief overheadkosten getoond te worden. Aangezien de baten van de diverse programma's daarentegen wel o.b.v. integraal tarief (inclusief overhead) geraamd worden, ontstaat een saldo op de diverse programma's. Onderstaand is het programmaplan dat opgesteld is volgens bovengenoemde uitgangspunten weergegeven. Voor elk programma zijn de baten en lasten en het daaruit resulterende saldo weergegeven.

Programmaplan

* bedragen x 1€

Omschrijving	Baten	Lasten	Saldo
Programma Dienstverlening	17.887.552	12.392.221	5.495.331
Programma Collectieve taken	1.185.674	863.207	322.467
Algemene dekkingsmiddelen	50.000	0	50.000
Overhead	0	5.792.798	-5.792.798
Heffing VPB	0	PM	0
Bedrag onvoorzien	0	75.000	-75.000
Saldo van baten en lasten vóór mutatie reserves	19.123.226	19.123.226	0
Toevoeging en onttrekking reserves			
Mutatie reserves	0	0	0
Totaal toevoeging en onttrekking aan reserves	0	0	0
Saldo van baten en lasten na mutatie reserves	19.123.226	19.123.226	0

Elk programma wordt in dit hoofdstuk verder toegelicht.

2.3.1 Programma Dienstverlening

Het programma Dienstverlening betreft de werkzaamheden die de ODZOB verricht in het kader van verkregen opdrachten van deelnemers en niet-deelnemers. Het betreft hier opdrachten die in het kader van werkprogramma's uitgevoerd worden, dan wel in het kader van separaat verstrekte extra opdrachten. Het betreft hier zowel basis- als verzoektaken.

Wat willen we bereiken?

De ODZOB draagt bij aan een veilige en gezonde leefomgeving in Zuidoost-Brabant.

Dit doen we door voor de aangesloten gemeenten en provincie en de netwerkpartners taken uit te voeren op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving, en geven we advies op het gebied van omgevingsrecht. De kwaliteit van ons werk wordt gegarandeerd door de inzet van deskundige medewerkers die betrouwbaar, proactief, oplossingsgericht en omgevingsbewust zijn.

Wat gaan we daar voor doen?

Toezicht en handhaving

De omgevingsdienst controleert namens de aangesloten gemeenten en de provincie Noord-Brabant of bedrijven binnen de regio zich houden aan de (milieu)wet- en regelgeving. De aanpak binnen het omgevingsrecht zal hierbij steeds meer vanuit een risicogerichte benadering worden uitgevoerd. In een regionaal operationeel kader voor toezichtstaken zal aangegeven worden waar voor komende jaren de prioriteiten liggen.

Fysieke controles

De omgevingsdienst houdt toezicht op en zorgt voor handhaving van de naleving van de (milieu-)regels. Met de fysieke controles houden we toezicht op o.a. de naleving van regels voor de opslag en het gebruik van gevaarlijke stoffen (bijvoorbeeld bij risicobedrijven en vuurwerkverkooppunten) en kunnen gevaarlijke situaties worden onderkend en verkleind. Ook zien we toe op het hebben van de vereiste voorzieningen waarmee overlast van geur, stof en geluid voor inwoners wordt voorkomen of beperkt. Daarnaast is het onderwerp duurzaamheid een steeds belangrijker onderdeel van de fysieke controles, hierbij wordt erop toegezien dat rendabele energiebesparende maatregelen door de bedrijven worden uitgevoerd. Ook voert de ODZOB Brabant breed toezicht en handhaving uit op de waterwetvergunningen, meldingen provinciale milieuverordening (PMV) onderdeel grondwater en op de Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden (Whvbz). Vanuit de waterwet, PMV en Whvbz houdt de ODZOB toezicht op de kwantiteit en kwaliteit van het grond- en zwemwater. Bij open bodemenergiesystemen wordt toegezien op duurzaamheid, door via nazorg het energierendement van de systemen te monitoren. De ODZOB heeft de fysieke controles onderverdeeld in programmatische preventieve controles, themacontroles, vrijeveld toezicht (PMV) en controles naar aanleiding van klachten en meldingen van calamiteiten.

Administratief en informatiegestuurd (keten)toezicht

Naast de fysieke controles houdt de ODZOB ook administratief toezicht om onderzoek te doen naar de juistheid en betrouwbaarheid van door bedrijven beschikbaar gestelde informatie. Hierbij werken we samen met andere handhavingspartners aan de optimalisering van het toezicht. Daarnaast wordt steeds meer en structureler ingezet op informatiegestuurd (keten)toezicht. Op basis van de beschikbare informatie bij de partners (bestuurs- en strafrecht, fiscaal) wordt de effectiviteit van het toezicht verhoogd bij problemen die het domein van een enkel bevoegd gezag overstijgen.

Bestuursrechtelijke en strafrechtelijke handhaving

Bij de constatering van een overtreding wordt een optimale mix van bestuursrechtelijke en strafrechtelijke instrumenten voorgesteld en ingezet om de overtreding ongedaan te maken en in de toekomst te voorkomen. De basis hiervoor is de Landelijke handhavingstrategie (LHS). De ernst van de overtreding (vrijwel nihil, beperkt, van belang, aanzienlijk) en het gedrag van de overtreder (onbedoeld, onverschillig, calculerend, structureel/crimineel) zijn bepalend voor de te kiezen instrumentaria.

De ODZOB is in staat om alle bestuurs- en strafrechtelijke zaken zelfstandig of in samenwerking met de handhavingspartners af te handelen.

Complexe strafrechtelijke zaken met een hoge prioriteit voor politie en Openbaar Ministerie worden in overleg met het Functioneel parket overgedragen aan de milieurecherche van de politie. In sommige gevallen wordt gezamenlijk met de politie en/of overige handhavingspartners opgetrokken.

De ODZOB heeft de beschikking over twee milieuboa's t.b.v. de strafrechtelijke aanpak binnen het omgevingsrecht. De capaciteit wordt ingezet op strafrechtelijke onderzoeken op het gebied van milieuwetgeving en voor het punitieve instrument 'bestuurlijke strafbeschikking milieu'.

De ODZOB beschikt over voldoende juridische capaciteit en expertise om alle noodzakelijke bestuursrechtelijke handhavingstrajecten van begin tot eind uit te kunnen voeren.

Milieuvergunningen

De ODZOB behandelt aanvragen van milieuvergunningen en meldingen en adviseert over ambtshalve actualisering of intrekking van vergunningen en maatwerkvoorschriften als dat nodig is. Een milieuvergunning heeft tot doel om (economische) activiteiten te laten uitvoeren op een manier die milieu hygiënisch verantwoord is, en die overlast voor omwonenden beperkt.

Het streven is dat vergelijkbare activiteiten op vergelijkbare wijze worden beoordeeld, zodat sprake is van rechtszekerheid en rechtsgelijkheid voor de ondernemers. Hierbij werken wij met een standaard voorschriftenpakket waarbij uiteraard wel maatwerk mogelijk is.

De wettelijke procedure die wordt doorlopen, geeft omwonenden de gelegenheid inspraak uit te oefenen en tijdig kennis te nemen van de inhoud van de vergunning.

Specialistische taken

Bodem en ontgrondingen

Vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van de Ontgrondingenwet en toezicht en handhaving op voormalige stortplaatsen worden door de ODZOB uitgevoerd in heel de provincie Noord-Brabant. De ODZOB verzorgt de monitoring van de Brabantse zand- en grindwinningen. Hierin staat hoeveel ophoogzand, beton- en metselzand, klei en grind in een bepaalde periode is gewonnen.

Vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van de Wet bodembescherming (Wbb) worden door de ODZOB uitgevoerd in de regio Zuidoost-Brabant en in de regio Brabant-Noord m.u.v. de vergunningverlening in de gemeenten Helmond en 's-Hertogenbosch. De gemeente 's-Hertogenbosch voert ook toezicht en handhaving in eigen beheer uit.

Voor het Besluit bodemkwaliteit voert de ODZOB voor de gemeenten in Zuidoost-Brabant het toezicht (basistaak) uit.

Het doel van alle genoemde werkzaamheden is dat bodem op een verantwoorde manier wordt gesaneerd en dat bij toepassing van grond wordt voorkomen dat nieuwe bodemverontreiniging ontstaat.

Water

Brabant breed voert de ODZOB de provinciale watertaken uit op grond van de Waterwet, Whvz en de provinciale milieuverordening. Naast de VTH taken, is de ODZOB ook belast met ondersteunende werkzaamheden als grondwaterheffing, afhandeling schadeverzoeken Waterwet en monitoring uitvoeringsprogramma voor onttrekkingen menselijke consumptie en drinkwatervoorziening. Vanuit zijn uitvoerende taak levert de ODZOB ook kennis en inzet bij projecten zoals het opzetten van een early warning systeem, het actualiseren van de gebiedsdossiers drinkwatervoorzieningen, draagkracht van de ondergrond en andere beleid gerelateerde onderwerpen. Op landelijkniveau praat de ODZOB mee over de invulling van het grondwaterdeel in de Omgevingswet.

Archeologie

Gemeenten moeten volgens de Erfgoedwet en de Wro bij het opstellen van bestemmingsplannen rekening houden met aanwezige en te verwachte archeologische en cultuurhistorische (verwachtings)waarden. Op

grond van de Erfgoedwet en de Wabo kan vervolgens voor de activiteiten bouwen, slopen en aanleggen aan de omgevingsvergunning de verplichting tot het beschermen van de archeologie in de bodem of tot het doen van een opgraving worden verbonden. Ook kan vanuit het bestemmingsplan de eis tot nader cultuurhistorisch onderzoek worden opgelegd. Daartoe moet in voldoende mate worden vastgesteld wat de archeologische dan wel cultuurhistorische waarde is van het terrein dat zal worden verstoord of ontwikkeld. Wij ondersteunen en adviseren de deelnemers op het gebied van archeologie en cultuurhistorie in de ruimste zin. De medewerkers brengen hun deskundigheid in bij bestemmingsplannen, bouwplannen, herinrichtingsplannen en andere plannen voor bodemingrepen. In het traject van archeologische monumentenzorg wordt zorgvuldig gekeken welke vorm van onderzoek nodig is bij een bepaalde bodemverstoring. Onze medewerkers houden toezicht op het correct en kwalitatief voldoende doorlopen van dit proces aan de hand van de Kwaliteitsnorm Nederlands Archeologie. In het eventuele vervoltraject adviseren en begeleiden we de deelnemers, onder meer door het opstellen van archeologische en cultuurhistorische quickscans, cultuurhistorische analyses, archeologische Programma's van Eisen en het toetsen van Programma's van Eisen en archeologische en cultuurhistorische rapportages. Ook beheren en onderhouden we verder voor een groot aantal regiogemeenten de gemeentelijke erfgoedkaarten, archeologische verwachtingen- en waardenkaarten en cultuurhistorische waardenkaarten (<https://atlas.ODZOB.nl/erfgoed/>). Het archeologie- en erfgoedbeleid van de diverse gemeenten, met bijbehorende gemeentelijke onderzoeksrichtlijnen, bestemmingsplanregels en onderzoeksagenda's, wordt indien gewenst bijgewerkt. Het streven is om de kwaliteit van het gemeentelijke archeologisch- en erfgoedbeleid en de implementatie van archeologie en cultuurhistorie in ruimtelijke ordeningsvraagstukken te verbeteren.

Welstand, ruimtelijke kwaliteit

Welstandsadvisering is in de huidige wetgeving (WABO en woningwet) geregeld: een omgevingsvergunning dient te voldoen aan redelijke eisen van welstand.

Wij adviseren bij het formuleren van gemeentelijk ruimtelijke kwaliteitsbeleid (beeldkwaliteitplannen, welstandsnota's) en monumentenbeleid (erfgoednota's en -verordeningen). Vervolgens kunnen we dit beleid implementeren in de gemeentelijke organisatie.

We leveren commissieleden die met hun deskundigheid op het gebied van architectuur, stedenbouw en gebouwd erfgoed een gemeentelijke ruimtelijke kwaliteitscommissie vormen die vergunningplichtige bouwplannen e.d. beoordeelt. Het gaat hierbij niet alleen over nieuw- en verbouwbouwplannen, maar ook over bescherming, restauratie en onderhoud aan monumentale panden (al dan niet met een beschermde status), reclame-uitingen en over meer beleidsmatige adviezen zoals de beoordeling van beeldkwaliteitplannen.

Wij leveren deskundigheid op het gebied van de waardestelling van monumentaal erfgoed, waarbij op basis van onderzoek naar de architectuur-historische elementen van het object de rapportage wordt gemaakt die leidt tot de redengevende beschrijving of een quick-scan.

Wij houden toezicht en handhaving op restauratiewerkzaamheden.

Daarnaast leveren we deskundige medewerkers als supervisor/beeldregisseur bij gebiedsontwikkeling.

Wij doen ons werk vanuit de huidige regelgeving, maar zijn ons bewust van de aankomende veranderingen met betrekking tot de Omgevingswet. Ook hierin kunnen onze medewerkers een bijdrage leveren bij het maken van een omgevingsplan als voorloper op het wettelijke kader en het transformeren van huidig beleid naar nieuwe beleidsvormen.

Het onderscheid tussen welstandscommissie en monumentencommissie zal verdwijnen: de wet spreekt

nog slechts van een gemeentelijke adviescommissie. De integrale aanpak van ons team speelt hier nu al op in.

Geluid, lucht, geur en externe veiligheid

Bij ruimtelijke ontwikkelingen en vergunningverlening dienen gemeenten rekening te houden met het geluid-, lucht-, externe veiligheids- en geuraspect. Daarnaast hebben gemeenten steeds vaker behoefte aan een basis voor gebiedsgericht milieubeleid. Geluid, lucht en geur zijn milieuthema's die zich lenen voor zo'n aanpak. De expertises worden ingezet voor zowel basistaken als voor verzoektaken.

Omdat het beoordelen van de aspecten integraal onderdeel uitmaakt van vergunningverlenings-, toezicht- en handhavingprocessen kan deze expertise ook worden gebruikt voor advisering bij ruimtelijke ontwikkelingen, ruimtelijke plannen en bouwplannen. Tevens kunnen de veiligheidsaspecten die samenhangen met het transport van gevaarlijke stoffen worden beoordeeld. Gemeenten kan ondersteuning worden gegeven bij het verwerken van genoemde aspecten in hun beleidsvisies.

Duurzaamheid

Op het gebied van duurzaamheid en energiemangement adviseren wij gemeenten en provincie. We houden toezicht bij ondernemers op het gebied van energiebesparing en we beoordelen de EED rapportages die de ondernemers moeten indienen.

De ODZOB biedt gemeenten invulling en uitvoering om klimaatdoelstellingen te realiseren door middel van toezicht, vergunningverlening en handhaving. Bij implementatie van de omgevingswet ondersteunt de ODZOB gemeenten bij de kansen die de invoering biedt voor een ambitie op energieneutraliteit. De ODZOB kan, als verzoektaak, gemeenten ondersteunen met het opstellen van duurzaamheidsbeleid, een duurzaamheidsvisie en uitvoeringsprogramma.

Asbesttaken

Per 1 juli 2017 zal het gewijzigde Besluit omgevingsrecht in werking treden waarin is opgenomen dat asbest een basistaak is. De ODZOB gaat in 2019 de asbestsaneringen in de regio Zuidoost controleren conform het regionaal uitvoeringsbeleid asbest. De wijze van toezicht is volledig informatie gestuurd en risico gericht. Zo wordt rekening gehouden met relevante omgevingsfactoren en het naleefgedrag van de asbestsaneerder.

Daarnaast zal er volgens een vastgestelde methode extra aandacht komen voor de aanpak van illegale asbestsaneringen.

Bouwen

Ten aanzien van bouw- en woningtoezicht voert de ODZOB de volgende werkzaamheden uit:

- Uitvoeren, al dan niet onder mandaat, van alle werkzaamheden op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving voor bouwen.
- Verzorgen van specialistische adviezen op het gebied van vergunningverlening bouwen. Dit zijn adviezen op het gebied van het Bouwbesluit, constructieve veiligheid en brandveiligheid. Deze beoordeling vindt voor sommige gemeenten plaats op locatie en voor andere gemeenten vanuit het kantoor van de ODZOB.
- Ondersteunen van gemeenten op projectbasis met de uitvoering van regulier bouwtoezicht, maar ook voor complexe projecten. Dit gebeurt op locatie en werkwijze van de betreffende gemeente.

RO

We spelen in op de vragen die gemeenten stellen om de leefomgevingsaspecten te borgen in het bestemmingsplan. Daarbij geven we advies over leefomgevingscomponenten in de ruimtelijke ordening bij gemeenten. Dit kan in de vorm van het beoordelen van bestemmingsplannen of het opstellen van de milieuparagrafen (incl. bijbehorende onderzoeken) bij bestemmingsplannen. In het verleden was het vaak zo dat leefomgevingsaspecten niet geregeld konden worden in bestemmingsplannen. De trend is nu dat het steeds vaker voor komt dat een bestemmingsplan regels stelt over niet strikt ruimtelijke zaken. Dit betreft bijvoorbeeld milieu- en natuuraspecten, maar ook aspecten als parkeren, evenementen, waardevolle bomen en omgevingskwaliteiten. Deze ontwikkeling van de verbreding van de reikwijdte van het bestemmingsplan sluit goed aan bij de komende Omgevingswet. De Omgevingswet heeft immers tot doel een integraal kader te bieden voor alle aspecten die met de omgeving in brede zin te maken hebben. Naast het beoordelen van bestemmingsplannen en het opstellen van milieuparagrafen (incl. bijbehorende onderzoeken) bij bestemmingsplannen kunnen aanmeldnotities m.e.r., m.e.r.-beoordelingen en plan-MER'en worden opgesteld of beoordeeld. In 2018 worden collega's opgeleid in ruimtelijke ordening en milieu.

Ecologie

Sinds 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. Door de komst hiervan breidt de provinciale opdracht voor toezicht en handhaving zich van gebiedsbescherming uit naar soortenbescherming (ontheffingen). Voor gemeenten is het belang van een goede uitvoering van de taken ook toegenomen met de decentralisatie van het natuurbeleid naar de provincies. De gemeenten hadden al de plicht om te toetsen op volledigheid, de informatieplicht en het toezien op de afgegeven verklaring van geen bedenkingen ingeval van een aangehaakte wabo-procedure (gebieds- en soortbescherming). Deze taak zal zich verder ontwikkelen de komende jaren, waarbij de ODZOB een bijdrage kan leveren vanuit vergunningverlening, advisering beleid, ruimtelijke ordening, toezicht en handhaving.

Basistaken en verzoektaken

Bovengenoemde werkzaamheden worden deels als basistaak en deels als verzoektaak uitgevoerd.

Wat mag het kosten?

De baten voor het programma Dienstverlening (basis- en verzoektaken) bestaan uit de bij de afnemers voor opdrachten in rekening te brengen bedragen. De specificatie (naar werkprogramma's en losse opdrachten, maar ook naar de verschillende deelnemers en de niet-deelnemers) van deze bedragen is weergegeven in bijlage 1.

De baten en lasten voor het programma Dienstverlening zijn in de volgende tabel weergegeven.

Raming van baten en lasten; Programma Dienstverlening

* bedragen x 1€

Omschrijving	Realisatie 2017 na tariefscorrectie	Begroting 2018	Begroting 2019
Baten^{1)/2)}			
Basistaken	4.550.825	5.250.602	5.807.296
Verzoektaken	10.942.449	11.188.175	12.080.256
Totaal baten	15.493.274	16.438.777	17.887.552
Lasten³⁾			
Basistaken	nvt	3.570.195	4.023.206
Verzoektaken	nvt	7.702.130	8.369.016
Totaal lasten	nvt	11.272.325	12.392.221
Saldo programma Dienstverlening	nvt	5.166.452	5.495.331

¹⁾ De gerealiseerde baten 2017 zijn weergegeven excl. in rekening gebrachte externe programmakosten zijnde € 560.092,-.

²⁾ Voor een juist vergelijk zijn de gerealiseerde baten uren 2017 uit verzoektaken gecorrigeerd voor het aandeel baten uren Agrofood (€ 81.515,-) en SsiB (144.762,-). Deze zijn ondergebracht onder het programma Collectieve taken.

³⁾ De lasten zijn in zowel de begroting als de jaarekening 2017 niet per programma uitgesplitst. Deze door het BBV voorgeschreven presentatie is pas per 1-1-2018 van toepassing op een GR.

Voor toelichting op de baten en lasten van dit programma zie paragraaf 3.1.2.2

2.3.2 Programma Collectieve taken

Wat willen we bereiken

Collectieve taken zijn taken die op verzoek van en in samenspraak met de deelnemers voor het collectief worden uitgevoerd. Het betreft taken waar een duidelijk voordeel ligt in of noodzaak is voor een gezamenlijke aanpak (schaalvoordelen, gemeentegrens overschrijdend, bundeling van expertise e.d.). Hiermee wordt standaardisatie en daarmee efficiency verkregen. Jaarlijks wordt er een werkplan met doelen en acties opgesteld. In de vergadering van het AB van 23 november 2017 is besloten tot samenvoeging van de programma's collectieve taken (waaronder SsiB), intensiveringsbudget en Agrofood met ingang van het begrotingsjaar 2018. In het financiële deel van de begroting wordt dit gepresenteerd als één programma.

Wat gaan we ervoor doen

- Elkaar ontmoeten en weten te verbinden, op regionale, provinciale (BPO) of landelijke schaal. Samen met de GGD, veiligheidsregio of nieuwe partijen meer kennis en ervaring opbouwen op thema's als ketenhandhaving, gezondheid en veiligheid.
- De basis ondersteunen op het gebied van kwaliteit door monitoring, rapportage, het ontsluiten van geografische informatie systemen en innovatie. Onder dit principe wordt gewerkt aan een efficiënte en kwalitatieve uitvoering van de basistaken die bijdragen aan de growing concern doelstelling. De projecten zijn innovatief en kennen snelle doorlooptijden.
- Nieuwe ontwikkelingen volgen en van daaruit koers bepalen. Thema's in ontwikkeling zoals de veehouderij (Agrofood), ruimtelijke plannen en de Omgevingswet laten landen in een organisatie die omgevingsbewust handelt.

- De handen uit de mouwen steken in het alledaagse werk. Hiermee wordt invulling gegeven aan de meer structurele taken, zoals met een 24 uur per dag bereikbare meldkamer voor de intake en de consignatiedienst voor de afhandeling van de meldingen. Tevens valt Samen sterk in Brabant onder deze lijn, voor een veilige, schone en duurzaam buitengebied.

Wat mag het kosten

De raming voor de lasten en baten voor de collectieve taken voor 2018 is in onderstaande tabel weergegeven.

Raming van baten en lasten; Programma Collectieve taken

* bedragen x 1€

Omschrijving	Realisatie 2017 na tariefscorrectie	Begroting 2018	Begroting 2019
Baten¹⁾			
Inzet uren	834.587	1.021.109	1.049.644
Inzet middelen	180.389	136.030	136.030
Totaal baten	1.014.976	1.157.139	1.185.674
Lasten²⁾			
Lasten	nvt	830.825	863.207
Totaal lasten	nvt	830.825	863.207
Saldo programma Collectieve taken	nvt	326.314	322.467

¹⁾ Voor een juist vergelijk zijn de gerealiseerde baten 2017 Agrofood (€ 81.515,- baten uren / € 1.485,- baten externe kosten) en SSiB (144.762,- baten uren / € 96.738,- baten externe kosten) gecorrigeerd van het programma Dienstverlening naar het programma Collectieve taken.

²⁾ De lasten per programma zijn zowel in begroting 2017 als realisatie 2017 nog niet opgenomen. Deze door het BBV voorgeschreven presentatie is pas per 1-1-2018 van toepassing op een GR.

Voor toelichting op de baten en lasten voor Programma Collectieve taken zie paragraaf 3.1.2.2. Voor het overzicht van de bijdragen van de diverse deelnemers aan de collectieve taken, zie bijlage 1.

2.3.3 Algemene dekkingsmiddelen

Onderstaand het overzicht van de algemene dekkingsmiddelen. Voor toelichting op deze cijfers zie paragraaf 3.1.2.2.

Algemene dekkingsmiddelen

* bedragen x 1€

Omschrijving	Realisatie 2017 na tariefscorrectie	Begroting 2018	Begroting 2019
Baten	283.335	40.000	50.000
Lasten	nvt	nvt	nvt
Saldo Algemene dekkingsmiddelen	283.335	40.000	50.000

Deze post betreft de opbrengsten uit doorbelaste garantiesalarissen. In de realisatie 2017 is deze post opgenomen als: "Baten uit doorbelaste kosten".

2.3.4 Kosten van de overhead

Sinds begrotingsjaar 2018 worden i.v.m. nieuwe BBV richtlijnen de overheadkosten afzonderlijk begroot. Zij maken aan de lastenkant geen deel meer uit van de beleidsprogramma's. Zo wordt meer inzicht gegeven in de totale kosten van overhead voor de gehele organisatie.

Om te kunnen vaststellen welke kosten tot de overhead kunnen worden gerekend, is in het BBV een definitie van de overhead geïntroduceerd. Deze definitie luidt: *“alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces”*. Door deze definitie te gebruiken kan een eenduidig inzicht worden gegeven in de kosten die direct zijn toe te rekenen aan bepaalde beleidsprogramma's / taakvelden.

De volgende kosten dienen tot de overheadkosten te worden gerekend:

- Leidinggevenden primair proces (hiërarchisch);
- Financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie;
- P&O / HRM;
- Inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement);
- Interne en externe communicatie (m.u.v. klantcommunicatie);
- Juridische zaken (bedrijfsvoering, of bedrijfsvoeringstaak op afdeling);
- Bestuurszaken en bestuursondersteuning;
- Informatievoorziening en automatisering (ICT) (voor zover niet direct toe te rekenen);
- Facilitaire zaken en huisvesting;
- DIV;
- Managementondersteuning primair proces;

Door de overhead te centraliseren, worden de lasten van de beleidsvelden in de overige programma's met ingang van 2018 fors lager. Op de baten heeft deze verandering geen invloed, aangezien de (delen van) programma's evenals voorheen afgerekend worden tegen integraal tarief.

- *Wat mag het kosten:*

Overhead * bedragen x 1€

Omschrijving	Realisatie 2017 na tariefscorrectie	Begroting 2018	Begroting 2019
Baten	nvt	0	0
Lasten	nvt	5.457.766	5.792.798
Saldo Overhead	nvt	-5.457.766	-5.792.798

Zie bijlage 2 voor een gedetailleerd overzicht m.b.t. kosten van de overhead.

2.3.5 Heffing Vennootschapsbelasting

Op basis van de Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen geldt per 1 januari 2016 belastingplicht voor overheidsondernemingen. Dit betekent dat vanaf dat moment overheden mogelijk over de winst van (een deel van) hun activiteiten vennootschapsbelasting (Vpb) dienen af te dragen. Het gaat daarbij om (geclusterde) activiteiten die voor de VPB kwalificeren als onderneming en waar op geen objectvrijstellingen van toepassing zijn.

Deze wetgeving is ook van toepassing op de ODZOB. In 2016 heeft de ODZOB in samenwerking met een extern adviseur haar activiteiten geïnventariseerd. Inmiddels is op basis hiervan een kwalitatieve inventarisatie gemaakt en is e.e.a. verder uitgewerkt en aan de fiscus voorgelegd. M.b.t. een aantal posten heeft de belastingdienst om een nadere onderbouwing van de door de ODZOB gemaakte keuzes gevraagd. Hier wordt in samenwerking met de externe adviseur verder aan gewerkt. Tot op dit moment lijkt de conclusie gerechtvaardigd dat de activiteiten waarbij de ODZOB als onderneming kwalificeert, voor vrijstelling in aanmerking komen en wordt nog geen aanleiding gezien om voor de VPB-heffing een post in de begroting op te nemen. Vooralsnog gaat de ODZOB er vanuit dat ook de toekomstige jaren er geen sprake zal zijn van vennootschapsbelasting.

- *Wat mag het kosten?*

Heffing VPB

* bedragen x 1€

Omschrijving	Realisatie 2017 na tariefscorrectie	Begroting 2018	Begroting 2019
Baten	0	nvt	nvt
Lasten	0	pm	pm
Saldo VPB	0	pm	pm

2.3.6 Onvoorzien

De ODZOB heeft een post onvoorzien ad € 75.000,- in de begroting opgenomen.

Onvoorzien

* bedragen x 1€

Omschrijving	Realisatie 2017 na tariefscorrectie	Begroting 2018	Begroting 2019
Baten	nvt	0	0
Lasten	nvt	75.000	75.000
Saldo Onvoorzien	nvt	-75.000	-75.000

Als gevolg van de nieuwe richtlijnen van het BBV wordt deze post sinds begroting 2018 apart in het programmaplan getoond.

2.4 Paragrafen

In het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten is opgenomen dat in de Beleidsbegroting ten minste de volgende paragrafen opgenomen dienen te worden:

- Lokale heffingen;
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- Onderhoud kapitaalgoederen;
- Financiering;
- Bedrijfsvoering;
- Verbonden partijen;
- Grondbeleid.

2.4.1 Lokale heffingen

De ODZOB is door enkele deelnemers gemandateerd om de leges te heffen. De inning vindt plaats door het bevoegd gezag, dit is de deelnemer zelf. Evenals vorig jaar is uitgangspunt voor begroting 2019 dat het innen van leges steeds belegd is bij de verantwoordelijke opdrachtgever. In de begroting 2019 is geen rekening gehouden met het eventueel onderbrengen van deze taken bij de ODZOB.

2.4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

2.4.2.1 Inleiding

In de Financiële Verordening Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant is geregeld dat de kaders voor het financieel risicomanagement, het opvangen van risico's door verzekeringen, voorzieningen, het weerstandsvermogen en de gewenste weerstandscapaciteit dienen te worden vastgelegd in een nota "weerstandsvermogen en risicomanagement". De herziene versie van deze nota, welke in werking treedt per 1 januari 2018, is vastgesteld in de vergadering van het AB van 5 oktober 2017.

Het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten laat gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen vrij in het inkleuren van de begrippen risico, weerstandscapaciteit en weerstandsvermogen. Deze organisaties, waaronder ook de ODZOB, dienen zelf risico's en de weerstandscapaciteit in beeld te brengen.

2.4.2.2 Weerstandsvermogen

Bufferfunctie/egalisatiefunctie

In artikel 36 lid 4 van de GR is ten aanzien van een negatief resultaat het volgende bepaald:

"Het AB kan besluiten de blijkens de jaarrekening behaalde negatieve resultaten geheel of ten dele:

- a. Af te boeken van reserves, voor zover aanwezig;
- b. Ten laste te brengen van de deelnemers naar rato van ieders afname (=omzet) in het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft."

Dit betekent dat elke deelnemer naar proportie van zijn omzet deelneemt in bovengenoemde risico's. In beginsel hoeft de ODZOB niet zelf te beschikken over een buffer om financiële risico's op te vangen. Er kan immers een beroep gedaan worden op de deelnemers. Dit is evenwel vanuit praktisch oogpunt niet gewenst. Een negatief exploitatieresultaat zou steeds bij de deelnemers tot begrotingsoverschrijding dan wel begrotingswijziging met alle vertraging en verstoring van dien leiden.

Om adequaat en effectief te kunnen reageren op de financiële risico's zal de ODZOB moeten beschikken over een financiële buffer die dienst doet als een "egalisatiereserve". Hierdoor is de ODZOB in staat om risico's (binnen de door de deelnemers vooraf gestelde kaders) zelf op te vangen zonder dat dit leidt tot verstoring bij de deelnemers.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit wordt gedefinieerd als de middelen en mogelijkheden waarover de ODZOB kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. Het is een buffer om er voor te zorgen dat de organisatiedoelstellingen niet in gevaar komen, als risico's werkelijkheid worden.

Conform de uitgangspunten van de nota "weerstandsvermogen en risico management", rekent de ODZOB alleen de algemene reserve tot de weerstandscapaciteit.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de risico's (benodigde weerstandscapaciteit) die de ODZOB loopt. Voor het beoordelen van het weerstandsvermogen is inzicht nodig in zowel de omvang en de achtergronden van de mogelijke risico's als ook in de beschikbare weerstandscapaciteit.

De ratio tussen de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit (op basis van geïnventariseerde risico's) bepaalt het weerstandsvermogen van de ODZOB.

	Beschikbare weerstandscapaciteit
Ratio weerstandsvermogen =	=
	Benodigde weerstandscapaciteit

Als deze ratio kleiner is dan 1, betekent dit dat de impact van de geïnventariseerde risico's groter is dan de beschikbare weerstandscapaciteit. Het niet afgedekte deel van de risico's zou door de deelnemers naar verhouding van hun deelname in het risico (= naar rato van ieders afname, zie bovenstaand onder het kopje "bufferfunctie/egaliseringsfunctie") meegenomen moeten worden in hun eigen risicoparaagraaf.

Algemene reserve

Zoals eerder in deze paragraaf werd toegelicht zal de ODZOB, om adequaat en effectief te kunnen reageren op de financiële risico's, moeten beschikken over een financiële buffer in de vorm van een algemene reserve. Hierdoor is de ODZOB in staat om risico's (binnen de door de deelnemers vooraf gestelde kaders) zelf op te vangen zonder dat dit leidt tot verstoring bij de deelnemers.

Het nadeel van een algemene reserve bij een gemeenschappelijke regeling is dat de deelnemers niet zelf over deze middelen kunnen beschikken. Naarmate deelnemers participeren in meerdere gemeenschappelijke regelingen weegt dit nadeel zwaarder voor de deelnemers. Daarom is het van belang de algemene reserves van de diverse GR-en beperkt te houden en aan vaste richtlijnen te koppelen. In samenwerking met de 4 regionale GR-en is een algemene regel ontwikkeld voor het bepalen van de gewenste hoogte van de algemene reserve. Deze regel is opgenomen in de eerder genoemde en door het AB vastgestelde "Nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement ODZOB 2018". Bij deze methodiek wordt de streefwaarde van de algemene reserve gebaseerd op het totaal van de baten in de begroting van de GR, zodat de hoogte eenvoudig te herkennen is voor de deelnemers. Het totaal van de baten wordt gehanteerd omdat het totaal van de baten een relatief stabiel beeld geeft in de meerjarenbegroting. Er wordt gewerkt met een staffel zodat de hoogte van de totale baten in de begroting niet voortdurend invloed heeft op de hoogte van de aan te houden algemene reserve. De volgende staffel is vastgesteld:

Bepalen streefwaarde Algemene reserve * bedragen x 1€

Totaal baten		Streefwaarde Algemene reserve	
Van	Tot	Minimum	Maximum
0	4.999.999	150.000	300.000
5.000.000	9.999.999	300.000	600.000
10.000.000	19.999.999	600.000	1.200.000
20.000.000	29.999.999	1.200.000	1.500.000
30.000.000	39.999.999	1.500.000	2.000.000
40.000.000	59.999.999	2.000.000	2.400.000
60.000.000	79.999.999	2.400.000	3.200.000
80.000.000	99.999.999	3.200.000	400.000

Op basis van deze staffels en de begrote baten in deze begroting, bedraagt de maximaal na te streven omvang van de algemene reserve voor de ODZOB €1,2 mln.

In deze paragraaf wordt uiteengezet hoe de algemene reserve zich ontwikkelt t.o.v. deze streefwaarde. De algemene reserve bedraagt ultimo 2017 € 1,26 mln. Daarmee is de algemene reserve in 2018 iets hoger dan de maximale streefwaarde die volgens de nieuwe richtlijn geldt. Het voornemen bestaat om in voorjaar 2018 een terugbetaling te doen aan de deelnemers van in totaal € 0,06 mln. zodat de omvang van de algemene reserve in overeenstemming is met de overeengekomen regelgeving.

De voorlopige cijfers van 2017 tonen (na hercalculatie van de tarieven) een nihil resultaat, waardoor er verder geen toevoeging of onttrekking aan de algemene reserve plaats zal vinden.

Volgens deze aannames en inzichten ontwikkelt de algemene reserve zich als volgt:

Algemene reserve per ultimo 2017	€ 1,26 mln.
Voorgenomen terugbetaling overtollige algemene reserve:	-/- € 0,06 mln.
Resultaat 2017 volgens actuele inzichten (na hercalculatie tarieven)	<u>€ 0,00 mln.</u>
Totaal	€ 1,20 mln.

2.4.2.3 Risicomanagement

Risicomanagement is het effectief omgaan met de kansen en bedreigingen die de realisatie van de organisatiedoelstellingen kunnen beïnvloeden. Hiervoor is het van belang dat er een continu proces wordt ingericht van identificeren, prioriteren en beheersen.

Hierdoor kunnen goed onderbouwde keuzes gemaakt worden met betrekking tot:

- Welke risico's gedragen kunnen worden?
- Welke beheersmaatregelen kunnen getroffen worden?
- Welke middelen moeten, ter afdekking van risico's, gereserveerd worden?

De wijze waarop met risico's wordt omgegaan kent de volgende alternatieven:

- Vermijden (bijvoorbeeld: stoppen met bepaalde activiteiten)
- Beheersen (bijvoorbeeld: maatregelen treffen door processen, procedures of organisatiecultuur aan te passen)
- Overdragen (bijvoorbeeld: verzekering afsluiten of activiteit uitbesteden)
- Accepteren

Verzekerde risico's

De ODZOB heeft een aantal risico's overgedragen door de volgende verzekeringen af te sluiten:

- Aansprakelijkheid bedrijven (Dekking voor Personen- en zaakschade voor een bedrag van maximaal € 5 mln. per aanspraak, gelimiteerd tot € 10 mln. per verzekeringsjaar. Dekking vermogensschade maximaal € 5 mln. per aanspraak, gelimiteerd tot € 10 mln. per verzekeringsjaar;
- Goed werkgeverschap (Dekking € 2.500.000 per aanspraak);
- Rechtsbijstandstand;
- Computer- en elektronicaverzekering;
- Inboedelverzekering;
- Reconstructie administratie;
- Zakenreisverzekering;
- Autoverzekering.

Risico's

Het management van de ODZOB inventariseert jaarlijks de risico's waaraan de ODZOB is blootgesteld. Ook in het kader van de opstelling van jaarrekening 2017 en begroting 2019 is deze inventarisatie uitgevoerd. Een tabel met de uitkomsten van de inventarisatie is opgenomen in bijlage 3. In deze tabel zijn alle risico's opgenomen die niet binnen de normale bedrijfsvoering opgelost kunnen worden. Dit zijn in de gehanteerde methodiek alle risico's met een score groter dan 6 (de geïnventariseerde risico's met een score < 6 hebben een totale verwachtingswaarde van circa € 330.750,-).

Opgemerkt dient te worden dat de tabel inzicht geeft in de verwachtingswaarde van de risico's. Wanneer een risico zich daadwerkelijk voordoet zal het effect groter zijn dan de verwachtingswaarde.

Voor een goede interpretatie van de risico's dient in ogenschouw genomen te worden dat de een belangrijk risico bestaat uit de mogelijkheid dat deelnemers gaan bezuinigen en dat dit leidt tot minder opbrengsten bij de ODZOB, en dat dit risico dus door de deelnemers zelf sterk beïnvloedbaar is. Dit betreft risiconummer 1.1 uit de tabel en heeft een verwachtingswaarde van € 665.000,-. Dit risico wordt overigens voor een deel afgedekt door het feit dat de ODZOB werkt met een flexibele schil, waardoor de kosten gedeeltelijk aangepast kunnen worden wanneer de vraag afneemt. De totale verwachtingswaarde van de risico's betreft € 1.772.000,-. Na correctie voor risiconummer 1.1 resteert een risico van € 1.107.000,-. Hier tegenover staat ultimo 2017 een algemene reserve van de dienst van € 1.262.000,-.

De deelnemers dienen elk voor hun deel in hun risicoparagraaf rekening te houden met het onafgedekte risico van € 510.000,-. Bij de waardering van dit risico kan rekening gehouden worden met het feit dat dit risico door de deelnemers zelf beïnvloed kan worden door elkaar aan te spreken op een ieders verantwoordelijkheid én met het feit dat de ODZOB dit risico mogelijk af kan wenden door in te krimpen met de flexibele schil.

Voordeel van een dergelijke benadering is dat de ODZOB op termijn beschikt over een beperkte weerstandscapaciteit om risico's op te te kunnen vangen terwijl de deelnemers zich er van bewust blijven dat ook zij een gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben om werk bij de ODZOB te blijven neerleggen.

2.4.2.4 Kengetallen

Volgens het besluit van 15 mei 2015 tot wijziging van het BBV dient de ODZOB in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing kengetallen op te nemen. Dit teneinde de transparantie van de begroting te vergroten. Om deze kengetallen te kunnen bepalen is een geprognostiseerde balans opgesteld. Deze is opgenomen onder paragraaf 3.5.2 "Geprognostiseerde begin- en eindbalans". De kengetallen en

bijbehorende beoordeling volgen onderstaand.

Kengetallen

	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Mjr 2020	Mjr 2021	Mjr 2022
Netto schuldquote	-4,4%	-1,6%	-2,1%	-2,6%	-2,9%	-3,2%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-4,4%	-1,6%	-2,1%	-2,6%	-2,9%	-3,2%
Solvabiliteitsratio	23,8%	28,3%	29,2%	30,0%	30,9%	31,9%
Structurele exploitatieruimte	1,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Netto schuldquote

Netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de ODZOB ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Een negatief percentage geeft aan dat er per saldo geen sprake is van een netto schuld maar een positief saldo.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Aangezien de ODZOB geen verstrekte leningen heeft, is dit kengetal gelijk aan de ongecorrigeerde versie.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de ODZOB in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van de ODZOB bestaat volgens artikel 42 van het BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. Met de keuze van het AB om de algemene reserve te maximeren, en ook de bestemmingsreserves te reguleren, is indirect ook gekozen om niet te sturen op de solvabiliteitsratio.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte de ODZOB heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage. Het percentage is gedaald naar 0% aangezien er in deze begroting geen sprake meer is van incidentele baten door het wegvallen van de incidentele baten uit garantiesalarissen.

Grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Bij de ODZOB is geen sprake van grondexploitatie en daarmee is dit kengetal niet van toepassing.

Belasting capaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin bij het voordoen van een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen of ruimte is voor nieuw beleid.

De ODZOB heeft geen mogelijkheid tot het heffen van opcenten of OZB. Het kengetal voor belasting capaciteit is daarmee niet van toepassing voor de ODZOB dan wel is gelijk aan nul

Beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

De kengetallen van de ODZOB zijn in lijn met de positie van de ODZOB als jonge organisatie.

De organisatie heeft in de eerste jaren van haar bestaan een beperkt eigen vermogen opgebouwd en is gedeeltelijk gefinancierd met vreemd vermogen. Dit komt tot uiting in de solvabiliteitsratio. Voor de toekomst wordt de uitkomst van de solvabiliteitsratio voor een belangrijk deel bepaald door het beleid ten aanzien van de opbouw van de algemene reserve. Door de algemene reserve te maximaliseren en de bestemmingsreserves te reguleren is indirect besloten om niet te sturen op de solvabiliteit.

De structurele exploitatieruimte is een ratio die voor de ODZOB slechts beperkte informatiewaarde heeft. Immers het is moeilijk te beoordelen of de structurele baten zich ook daadwerkelijk als structureel zullen gedragen. De deelnemers kennen grote vrijheid om opdrachten al dan niet bij de ODZOB te plaatsen, waardoor de baten sterk beïnvloed kunnen worden.

2.4.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Voor de ODZOB is dit niet van toepassing omdat het kantoor waarin de ODZOB gehuisvest is, wordt gehuurd en er verder geen voor deze paragraaf relevante activa zijn.

2.4.4 Financiering

In deze paragraaf worden de ontwikkelingen en uitgangspunten gepresenteerd met betrekking tot kasgeldlimiet, rente, geldleningen en beleid ten aanzien van treasury.

2.4.4.1 Rentevisie

Gezien de geringe invloed van de rente-ontwikkeling op de begroting van de ODZOB is geen lange termijn rentevisie opgenomen.

2.4.4.2 Rentetoerekening

In het BBV is opgenomen dat de paragraaf financiering van de begroting en de jaarstukken inzicht moet geven in:

- de rentelasten;
- het renteresultaat;
- de wijze waarop rente wordt toegerekend aan investeringen, grondexploitaties en projecten.

Om dit inzicht te verschaffen is onderstaand schema hier opgenomen.

Renteschema

* bedragen x 1€

a	De externe rentelast over de korte en lange financiering		5.000
b	De externe baten (idem)		0
	Saldo rentelasten en rentebaten		5.000
c1	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	0	
c2	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0	
c3	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0	
			0
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		5.000
d1	Rente over eigen vermogen		0
d2	Rente over vreemd vermogen		0
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		5.000
e	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		-5.000
f	Renteresultaat op taakveld Treasury		0

In dit schema is conform de aanbeveling in de BBV-notitie rente 2017 de aan de taakvelden toegerekende rente in mindering gebracht op de externe rentelasten die drukken op het taakveld Treasury.

Aangezien er geen rentebaten voorzien worden, resulteert dit in een renteresultaat van nul.

De aan taakvelden toe te rekenen rente wordt geheel aan het taakveld overhead toegerekend. Dit als gevolg van het feit dat vrijwel alle activa van de ODZOB volgens de definitie van het BBV gerelateerd zijn aan het taakveld overhead.

2.4.4.3 Kasgeldlimiet

Ter beperking van het renterisico op de netto-vlottende schuld (schulden met een looptijd van minder dan één jaar) heeft de wetgever de kasgeldlimiet vastgesteld. Zo wordt voorkomen dat fluctuaties van de korte rente direct een relatief grote impact hebben op de rentelasten tijdens een boekjaar.

Voor gemeenschappelijke regelingen bedraagt de kasgeldlimiet 8,2% van het begrotingstotaal.

Het saldo van vlottende schulden en vlottende middelen wordt afgezet tegen het begrotingstotaal.

Dit betekent voor de ODZOB dat het saldo in 2019 maximaal € 1,6 mln. mag bedragen. Uit onderstaande tabel blijkt dat de ODZOB binnen deze norm blijft.

Kasgeldlimiet

* bedragen x 1 €

Omschrijving	ultimo 2017	ultimo 2018	ultimo 2019
1 Vlottende schuld			
- opgenomen gelden < 1 jaar	-	-	-
- schuld in rekening-courant	-	-	-
- door derden gestorte gelden < 1 jaar	-	-	-
- overige schulden / overlopende passiva	926.477	926.477	926.477
- overlopende passiva	4.128.441	2.904.493	2.754.493
Totaal	5.054.918	3.830.970	3.680.970
2 Vlottende middelen			
- contante gelden in kas	-	-	-
- tegoeden rekening courant	2.720.613	1.001.988	982.131
- overige uitstaande tegoeden < 1 jaar	1.546.560	1.546.560	1.546.560
- overlopende activa	1.556.286	1.556.286	1.556.286
Totaal	5.823.459	4.104.834	4.084.977
3 Toets kasgeldlimiet			
3.1 Totaal netto vlottende schuld (1 -/- 2)	-768.541	-273.864	-404.007
3.2 Toegestane kasgeldlimiet	1.319.549	1.446.145	1.568.105
Ruimte (3.2 -/- 3.1)	2.088.090	1.720.009	1.972.112
Berekening toegestane kasgeldlimiet			
Begrotingstotaal	16.092.065	17.635.916	19.123.226
Normpercentage	8,20%	8,20%	8,20%
Norm	1.319.549	1.446.145	1.568.105

2.4.4.4 Renterisiconorm

Ter beperking van het renterisico op vaste schuld heeft de wetgever de renterisiconorm vastgesteld. De renterisiconorm schrijft voor welk deel van de lange termijn leningen (> 1 jaar) maximaal vernieuwd mag worden in een begrotingsjaar. Voor gemeenschappelijke regelingen, waaronder de ODZOB is dit vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal.

Het renterisico op de vaste schuld in een jaar wordt als volgt berekend: de som van het bedrag aan herfinanciering en het bedrag aan renteherziening op de vaste schuld. Bij de ODZOB is in 2019 geen sprake van herfinanciering.

Zoals uit onderstaande tabel blijkt, blijft de ODZOB ruimschoots binnen deze norm.

Renterisiconorm

* bedragen x 1 €

Variabelen	2019	2020	2021	2022
1 Renteherzieningen	0	0	0	0
2 Aflossingen	0	0	0	0
3 Renterisico (1+2)	0	0	0	0
4 Renterisiconorm	3.824.645	3.901.138	3.979.161	4.058.744
5a Ruimte onder risiconorm (4 > 3)	3.824.645	3.901.138	3.979.161	4.058.744
5b Overschrijding risiconorm (3 > 4)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Berekening renterisiconorm (4)				
Begrotingstotaal	19.123.226	19.505.691	19.895.804	20.293.721
Percentage 20%	3.824.645	3.901.138	3.979.161	4.058.744
Minimumbedrag conform regeling	2.500.000	2.500.000	2.500.000	2.500.000

2.4.4.5 Leningen en kredietfaciliteiten

De ODZOB financiert haar activiteiten voor een belangrijk deel door de werkzaamheden op voorschotbasis te factureren. De ODZOB stuurt voorschotnota's (3 maal per jaar) op basis van het werkprogramma per opdrachtgever. De collectieve taken worden eenmaal per jaar vooraf gefactureerd. Voor verzoektaken buiten het werkprogramma geldt dat deze in de regel maandelijks achteraf worden gefactureerd. Hiervoor dient de ODZOB dus zelf financiering te regelen. De ODZOB heeft daartoe een kredietfaciliteit tot maximaal € 1,8 mln. met een contractduur van één jaar, welke steeds stilzwijgend wordt verlengd. De rente is gebaseerd op de 1-maands euribor met een spread van 0,35%.

Hoe de financieringsbehoefte van de ODZOB zich ontwikkelt is enerzijds sterk afhankelijk van de mate waarin de deelnemers hun in opdracht te geven werkzaamheden vooraf in werkprogramma's opgeven. Anderzijds is ook de betaaldiscipline van de deelnemers van invloed op de financieringsbehoefte. Tot op heden heeft de ODZOB nog geen gebruik hoeven maken van de boven genoemde kredietfaciliteit.

2.4.5 Bedrijfsvoering*Personeel*

Kwaliteit is het bestaansrecht van de ODZOB. De deelnemers in de GR ODZOB hebben in verordeningen kwaliteit VTH vastgelegd aan welke eisen (m.b.t. kritische massa en opleidings- en werkervaringseisen) medewerkers die Wabo-taken uitvoeren moeten voldoen. Primair staat daarom het investeren in kennis, kunde en competenties van ODZOB-medewerkers voorop. Er is veel aandacht voor persoonlijke ontwikkeling, opleiding en scholing. In 2018 zijn met behulp van Strategische personeelsplanning (SPP) de strategische HR thema's voor de komende jaren bepaald. Uiteindelijk willen we er continu voor zorgen dat de juiste medewerker op het juiste moment op de juiste plek zit. SPP is daarom ook een cyclisch proces.

Een andere belangrijke ontwikkeling is de in werking treding van de Omgevingswet. Dit vereist de nodige aanpassingen van de ODZOB en haar medewerkers. Er zullen andere eisen gesteld worden aan de ontwikkeling van de competenties van de medewerkers. Daarnaast kunnen functies gaan veranderen. De ontwikkelingen op het gebied van de invoering van de Omgevingswet zijn o.a. meegenomen worden als belangrijke externe ontwikkeling in de SPP.

De in de begroting geraamde workload is ondanks alle aandacht die eraan geschonken is, toch nog onzeker qua aard en omvang. Immers het is niet bekend welke werkzaamheden de deelnemers en niet-deelnemers bij de ODZOB zullen uitbesteden. Aan de hand van de geraamde workload wordt bepaald hoeveel FTE's er nodig zijn om het geraamde werk uit te voeren. Gezien de onzekerheid van zowel de omvang als de samenstelling van het te verrichten werk, is het beleid van de ODZOB om een deel van die benodigde bezetting in de vorm van inhuur/flex-contracten te voorzien. Streefwaarde van de flexibele schil is 20% van het totale personeelsbestand, waarbij per vakgebied het percentage anders kan zijn. Het personeelsbestand is als volgt begroot:

Gemiddelde bezetting

* aantal in fte's

POST	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Dienstverband	152,0	151,7	154,9
Inhuur / payroll	29,4	25,2	33,0
Totaal	181,4	176,8	187,8

De ODZOB verwacht van medewerkers verantwoordelijkheidsgevoel en eigenaarschap voor hun bijdrage aan het eindproduct. Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden zullen laag in de organisatie worden belegd.

Verder zal in 2019 ingezet worden op duurzame inzetbaarheid van medewerkers. Het overheidsbeleid is erop gericht om medewerkers langer door te laten werken o.a. door het verhogen van de AOW-leeftijd. Daarnaast heeft de overheid en ook de ODZOB te maken met een vergrijzing van het personeelsbestand. Het is een uitdaging voor de ODZOB om de medewerker duurzaam inzetbaar te houden.

2019 zal tot slot ook in het teken staan van de voorbereiding van de organisatie op de Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (WNRA) die per 1 januari 2020 van kracht zal zijn. Vanaf dat moment zullen de medewerkers van de ODZOB onder andere op basis van een tweezijdige arbeidsovereenkomst werkzaam zijn bij de ODZOB in plaats van een eenzijdige ambtelijke aanstelling.

Kwaliteit

Kwaliteit is het bestaansrecht van de ODZOB. Primair betekent dat permanent investeren in de kennis, kunde en competenties van onze medewerkers. De ODZOB zet de juiste medewerker op de juiste plek. Er is veel kennis aanwezig bij ODZOB-medewerkers. Vanaf 1 januari 2018 voldoet de ODZOB aan de door de deelnemers vastgestelde verordening kwaliteit. Het voldoen aan de kwaliteitscriteria heeft continu aandacht nodig. Kennis, kunde en competenties houdt de ODZOB op peil, onder andere door jaarlijks voldoende opleidingsbudget te reserveren voor de medewerkers.

Daarnaast is samenwerking erg belangrijk. De proceskwaliteit borgen we door processen te standaardiseren en optimaliseren. Voor het monitoren van kwaliteit is een dashboard gemaakt waardoor de medewerkers zelf kunnen monitoren op hun werkprocessen, maar ook coördinatoren en managers procesinformatie uit kunnen halen om te monitoren en verbeteracties in te zetten.

Behalve procesinformatie wordt ook geïnvesteerd in kwaliteit van informatie over objecten. Er worden afspraken gemaakt over het vastleggen van informatie om standaarden af te spreken en wij koppelen zoveel mogelijk aan landelijke basisadministraties zoals BAG. Kwalitatief goede informatie kan gebruikt worden voor analyses ten behoeve van informatie gestuurde handhaving en omgevingsanalyses.

Een ander belangrijk aspect m.b.t. kwaliteit is het deelnemerstevredenheidsonderzoek, dat de ODZOB periodiek uitvoert en waarbij invulling wordt gegeven aan een follow-up.

Ook participeert de ODZOB via ODnl in het project collegiale toets, dat als doel heeft om omgevingsdiensten, gemeenten en provincies te helpen bij het borgen van de kwaliteit die bijvoorbeeld is vastgelegd in de verordeningen VTH. Ook onderzoeken de 3 Brabantse diensten hoe zij samen eveneens een vorm van collegiale toetsing kunnen ontwikkelen.

Huisvesting/facilitair

Met de huisvesting van de ODZOB naar de Wal in 2015 is Het Nieuwe Werken concept ingevoerd. De huisvesting wordt als prettig en functioneel ervaren. Voor 2019 is een uitbreiding voorzien van het aantal werkplekken, door de groeiende organisatie. Voor wat betreft inkoop zal ingezet worden op verdere verduurzaming van de bedrijfsvoering. Voor 2019 wordt bijvoorbeeld de inzet van elektrische auto's ingevoerd.

ICT

In 2017 is het Omgevingsdossier geïmplementeerd. Bij de uitstel van de Omgevingswet zijn deelnemers ook aarzelder geworden om te gaan werken in het Omgevingsdossier. De verwachting dat alle deelnemers in 2018 hiermee werken moet worden bijgesteld: ook in 2019 zal hier de nodige inspanning op plaatsvinden. De volledige migratie van SquitXO naar Squit 20/20 zal zeker tot in 2019 duren.

In 2017 is gestart met een DSO scan vanuit ODnl. Waar in 2018 gekeken wordt naar samenwerkingsmogelijkheden, zal ook in 2019 verdere samenwerking met andere omgevingsdiensten plaatsvinden aanvullend op het landelijk te realiseren DSO. Dit kan ook betekenen dat er gezamenlijke aanbestedingen voor softwarepakketten worden opgestart en geïmplementeerd.

Mede gezien deze ontwikkelingen is de keuze voor een nieuw DMS uitgesteld en wordt verwacht in 2018, waarna implementatie in 2019 plaatsvindt.

Tijd- en plaats onafhankelijk werken verder ondersteunen door een transitie van vaste naar mobiele werkplekken is nog niet gerealiseerd in 2017, maar met de uitbreiding van het pand in 2018 wordt opnieuw gekeken naar mobiele werkplekken. De consequenties die deze ontwikkeling heeft voor het huidige ICT team, zowel in capaciteit als in competenties zal in 2019 geëffectueerd worden.

2.4.6 Verbonden partijen

Visie op en beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen

Het begrip verbonden partij is in artikel 1, eerste lid, onderdeel b van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) als volgt gedefinieerd: "Een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie onderscheidenlijk gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft."

De ODZOB neemt vanaf 1 januari 2018 deel in de Stichting Bizob. Aangezien de ODZOB zowel een bestuurlijk belang (niet via deelname in het bestuur, maar via vertegenwoordiging in de Vergadering van Aangeslotenen) als een financieel belang heeft, is Bizob als verbonden partij opgenomen.

De ODZOB heeft op dit moment geen voornemens om deel te gaan nemen in andere partijen.

Informatie betreffende verbonden partij Bizob:

- a) Wijze waarop de ODZOB een belang heeft in de verbonden partij en het openbaar belang dat ermee gediend wordt
De ODZOB heeft een bestuurlijk belang in Bizob door vertegenwoordiging in het overleg van aangeslotenen.
Het financiële belang van de ODZOB bestaat niet uit een niet terugvorderbare inleg, maar bestaat uit een afnameverplichting van een aantal dagdelen waarvoor de ODZOB een financiële vergoeding dient te verstrekken. Deze afname kan jaarlijks maximaal met 15% verlaagd worden. Als het bestuur van Bizob voorziet dat niet aan de opeisbare verplichtingen voldaan kan worden, zal het bestuur een plan opstellen en presenteren aan de vergadering van aangeslotenen. Bij een tekort (niet zijnde de situatie zoals voorgaand beschreven) kan het bestuur besluiten de dagvergoeding met terugwerkende kracht te verhogen.
- b) Het belang dat de ODZOB in de verbonden partij heeft aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar
De ODZOB heeft zich gecommit aan een afnameverplichting van 1 dag per week gedurende 42 weken. Gebaseerd op de tarieven uit de meerjarenraming van Bizob betekent dit een bijdrage van de ODZOB van € 24.780,-. Eens per twee kalenderjaren kan een verzoek tot wijziging van het aantal af te nemen dagen worden ingediend. Er zijn op het moment van opstellen van deze begroting geen voornemens of aanleidingen om de afnameverplichting aan te passen.
- c) De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar.
Deze gegevens waren niet beschikbaar bij het opstellen van deze begroting.
- d) De verwachte omvang van het financiële resultaat in het begrotingsjaar bedraagt volgens de meerjarenraming uit begroting 2018 voor het jaar 2019 € 27.754,-.
- e) De eventuele risico's als bedoeld in artikel 11, eerste lid, onderdeel b, van de verbonden partij voor de financiële positie van de ODZOB hebben betrekking op de mogelijke aanpassing van de tarieven zoals onder a) beschreven. Indien sprake is van een tekort, moet het Bestuur van Bizob een plan van aanpak presenteren aan de Vergadering van Aangeslotenen. Het tekort kom zo veel als mogelijk voor rekening van de reserve. Daarnaast kan het Bestuur de Aangeslotenen verzoeken om de dagvergoeding met terugwerkende kracht te verhogen (maar niet verplichten o.g.v. regelgeving omtrent stichtingen. Bij blijvend tekort zal dit leiden tot het faillissement van Bizob).

2.4.7 Grondbeleid

De paragraaf grondbeleid is niet van toepassing op de ODZOB.

3 Financiële begroting

3.1 Overzicht van baten en lasten en toelichting

3.1.1 Overzicht van baten en lasten

Overzicht van baten en lasten

	Realisatie 2017 na tariefcorrectie			Begroting 2018			Begroting 2019		
	Baten	Lasten ³⁾	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programma									
Programma Dienstverlening	16.053.366			16.438.777	11.272.325	5.166.452	17.887.552	12.392.221	5.495.331
Programma Collectieve taken	1.014.976			1.157.139	880.825	326.314	1.185.674	863.207	322.467
Totaal Programma's	17.068.342	17.351.677	-283.335	17.595.916	12.103.150	5.492.766	19.073.226	13.255.429	5.817.798
Algemene dekkingsmiddelen	283.335	0	283.335	40.000	0	40.000	50.000	0	50.000
Overhead	0	0	0	0	5.457.766	-5.457.766	0	5.792.798	-5.792.798
Heffing VPB	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bedrag onvoorzien	0	0	0	0	75.000	-75.000	0	75.000	-75.000
Saldo van baten en lasten vóór mutatie reserves	17.351.677	17.351.677	0	17.635.916	17.635.916	0	19.123.226	19.123.226	0
Toevoeging en onttrekking reserves									
Mutatie reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal toevoeging en onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten na mutatie reserves	17.351.677	17.351.677	0	17.635.916	17.635.916	0	19.123.226	19.123.226	0

¹⁾ De gerealiseerde baten 2017 zijn incl. € 46.558,- aan in rekening gebrachte externe projectkosten.

²⁾ De gerealiseerde baten 2017 zijn incl. € 513.534,- aan in rekening gebrachte externe projectkosten.

³⁾ De gerealiseerde lasten 2017 zijn niet nader uitgesplitst in de verschillende programma's.

3.1.2 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

In het overzicht van baten en lasten zijn de baten en lasten per programma weergegeven. Ook de algemene dekkingsmiddelen, overhead, heffing Vpb en onvoorzien zijn conform BBV in dit overzicht opgenomen. Het overzicht resulteert in een saldo van baten en lasten vóór bestemming en na onttrekking c.q. toevoeging reserves, een saldo na bestemming. Beiden worden geraamd op nul.

Onderstaand worden als eerste de algemene gronden toegelicht waarop de ramingen zijn gebaseerd. Vervolgens wordt per programma een toelichting gegeven. Indien zich aanmerkelijke verschillen voordoen tussen de verschillende boek- en begrotingsjaren, dan zullen de oorzaken hiervan nader worden toegelicht. Programma Dienstverlening wordt nader toegelicht aan de hand van de onderliggende programmadelen. Conform het besluit van het AB van 23 november 2017 zijn de voormalige deelprogramma's Collectieve taken en Intensiveringsprogramma samen met de activiteiten in het kader van Agrofood uit het Programma Dienstverlening gehaald en ondergebracht in een separaat programma Collectieve taken.

3.1.2.1 Toelichting op algemene gronden waarop ramingen zijn gebaseerd

Algemeen

Baten bestaan uit de vergoeding die opdrachtgevers betalen voor de activiteiten die de ODZOB voor hen uitvoert. Deze activiteiten worden in de vorm van producten en diensten in opdracht gegeven aan de ODZOB. De baten worden geraamd door het geraamde aantal te realiseren uren te calculeren tegen de geldende product-uurtarieven.

In de begroting worden de lasten op dezelfde wijze bepaald. Echter m.i.v. 2018 worden de lasten berekend exclusief de component voor overheadkosten in het tarief. Dit verklaart de saldi tussen baten en lasten die ontstaat in de diverse (deel)programma's. In voorgaande begrotingsjaren (t/m 2017) was het verschil tussen verkooptarieven en kostentarieven veel geringer en werd vrijwel uitsluitend veroorzaakt door de opslag van € 1,- op de verkooptarieven i.v.m. opbouw van algemene reserves.

Uitgangspunten volgens Beleidsnotitie kaders P&C-documenten 4 regionale GR-en

Onlangs hebben de 4 regionale GR-en een beleidsnotitie kaders P&C documenten opgesteld welke door de besturen van de 4 GR-en is onderschreven. In deze notitie staan een aantal uitgangspunten t.a.v. raming van baten en lasten. Voor de ODZOB betekent dit het volgende:

- De collectieve budgetten worden t.o.v. begroting 2018 geïndexeerd, op basis van de index voor "Loonvoet sector overheid" en de "Prijs netto materiële overheidsconsumptie (imoc)" welke in de macro economische verkenningen zijn gepubliceerd voor het jaar 2018. Hierbij wordt conform afspraak de volgende weging toegepast:

Indexering programma Collectieve taken

	index	gewicht	gewogen
Lonen	2,7	82%	2,2
Prijzen	1,4	18%	0,3
totaal		100%	2,5

- De overige opdrachten worden per uur afgerekend op basis van het uurtarief dat mede bepaald wordt door de ontwikkeling van de lasten en de omvang van de taken.
- De lastenkant van de begroting wordt aangepast aan de reële ramingen.

Deze uitgangspunten zijn, zoals uit onderstaande blijkt, in deze begroting toegepast.

Productencatalogus en productprijzen

In een productencatalogus zijn de door de ODZOB te leveren producten en diensten omschreven. Voor elk van deze producten en diensten is bepaald welke mix van input van deskundigheid vereist is voor de realisatie hiervan. Op basis van deze mix en de bijbehorende tarieven van de medewerkers die deze deskundigheid bezitten is per product of dienst een uurtarief vastgesteld. De uurtarieven zijn all-in (personeel, personele overhead en overige exploitatiekosten). In de begroting wordt het gemiddelde van de in rekening te brengen uurtarieven bepaald. De tarieven t.b.v. de catalogus worden hiervan afgeleid. In de realisatie wordt gemonitord of het werkelijk gerealiseerde gemiddelde overeenstemt met het geprognoseerde gemiddelde.

Werkprogramma's als basis

In het werkprogramma bepalen de opdrachtgevers de aan de ODZOB op basis van facturering toekomende middelen. In het werkprogramma geeft een opdrachtgever aan welke producten en diensten worden afgenomen van de ODZOB. Daarnaast wordt de geplande urenafname per product of productcategorie geraamd. De raming in de begroting is gebaseerd op de werkprogramma's van 2018, gecorrigeerd voor de tariefswijziging zoals onderstaand toegelicht. Tevens is in een aantal gevallen in overleg met de betreffende deelnemers een correctie doorgevoerd door incidentele posten uit werkprogramma 2018 te elimineren alvorens deze door te rekenen voor 2019. Indien bij het opmaken van deze begroting voor een bepaalde deelnemer nog geen werkprogramma 2018 voorhanden was, is voor de betreffende deelnemer een raming opgenomen. Deze raming bestaat uit het in begroting 2018 opgenomen bedrag, gecorrigeerd voor tariefontwikkeling en de geschatte invloed van de Bor op de omvang van de basistaken. De verwachte baten gerelateerd aan opdrachten van deelnemers buiten de werkprogramma's om zijn gebaseerd op de realisatie van 2017. Daarmee lijkt de raming van baten voor begroting 2019 realistisch en haalbaar.

Vaststellen tarieven

Uit de exploitatiebegroting zijn gemiddelde kosten per fte en gemiddelde uurtarieven af te leiden. Deze zijn hieronder weergegeven.

Berekening gemiddelde uurtarieven

* bedragen x 1€

	Direct	Overhead	Totaal
Lasten exclusief onvoorzien	13.255.429	5.792.798	19.048.226
Onvoorzien	0	75.000	75.000
<i>Totaal lasten</i>	<i>13.255.429</i>	<i>5.867.798</i>	<i>19.123.226</i>
-/- Waarvan gedekt uit externe programmakosten	136.030	0	136.030
-/- Algemene dekkingsmiddelen	50.000	0	50.000
<i>Kosten 2018 na dekking uit programmakosten en algemene dekkingsmiddelen</i>	<i>13.069.399</i>	<i>5.867.798</i>	<i>18.937.196</i>
Aantal declarabele uren	197.597	197.597	197.597
Gemiddeld uurtarief	66,1	29,7	95,84

De ontwikkeling van het tarief t.o.v. 2018 is in grote lijnen als volgt te verklaren:

- Verkooptarief begroting 2018	€ 93,50
- Stijging van loon- en inhuurkosten per declarabel uur 2,7%	€ 2,17
- Stijging overige kosten per declarabel uur 1,3%	€ 0,17
<i>Totaal</i>	<i>€ 95,84</i>

De tariefstijging t.o.v. 2018 bedraagt daarmee 2,5%.

3.1.2.2 Toelichting op programma's**Programma Dienstverlening**

De baten en lasten van het Programma Dienstverlening bedragen in 2019 € , 17,89 resp. € 12,39 mln. Het verschil tussen baten en lasten wordt vrijwel geheel veroorzaakt doordat de baten tegen integraal tarief worden berekend (het tarief waartegen de opdrachten worden verrekend met de opdrachtgevers) en de lasten bepaald worden exclusief de kosten van overhead.

Het programma dienstverlening bestaat zoals eerder aangegeven m.i.v. 2019 uitsluitend uit het voormalige deelprogramma opdrachten (basis- en verzoektaken).

Het totaal van baten van het programma dienstverlening is gebaseerd op een integraal tarief en is voor 2019 geraamd op € 17,89 mln. en is daarmee € 1,45 mln. hoger dan de voor 2018 vergelijkbare cijfers. Deze afwijking wordt veroorzaakt door een verwachte grotere opdrachtverstrekking en door de tariefstijging:

- toename basistaken € 0,56 mln. (excl. tariefstijging: € 0,42 mln.);
- toename verzoektaken (o.a. watertaken die op verzoek van provincie Noord-Brabant zijn gecentraliseerd bij een omgevingsdienst) binnen werkprogramma's € 1,02 mln. (excl. tariefstijging € 0,82 mln.)

- afname verzoektaken buiten werkprogramma - € 0,15 mln. (excl. tariefstijging - € 0,22 mln.);
- toename verzoektaken niet deelnemers € 0,031 mln. (excl. tariefstijging 0).

Deze toename wordt zoals uit het navolgende blijkt, veroorzaakt door tariefstijging en door een verhoging van de raming voor opdrachten van deelnemers. Daarmee lijkt de raming van de baten voor begroting 2019 realistisch en haalbaar. Een overzicht van de baten van basis- en verzoektaken per opdrachtgever is opgenomen in bijlage I.

De lasten van het programma dienstverlening zijn conform de BBV-richtlijn geraamd exclusief de overheadkosten, welke in een apart programma zijn opgenomen.

Het saldo tussen baten en lasten wordt veroorzaakt doordat conform BBV-richtlijn de kosten van programma's exclusief overheadkosten getoond worden, terwijl de baten tegen integraal tarief getoond worden.

Onderstaand volgt een toelichting op de afzonderlijke delen basistaken en verzoektaken.

Basistaken

De raming voor de basistaken voor 2019 is gebaseerd op hetgeen de deelnemers in hun werkprogramma's voor 2018 opgenomen hebben en bedraagt € 5,81 mln. Veelal zijn deze werkprogramma's gebaseerd op de laatste inzichten van de deelnemers. De basistaken werden op grond van de packagedeal IPO/VNG/ministerie ingebracht bij de ODZOB. Op 21 april 2017 is door een Algemene Maatregel van Bestuur besloten tot een wijziging van het Besluit Omgevingsrecht. (Bor). In de AMvB is vastgelegd wat de basistaken zijn. Ook worden eisen gesteld aan de beleidscyclus en dienen bevoegde gezagen te komen tot een gezamenlijk uitvoeringsniveau van de basistaken en de uitkomst daarvan te monitoren.

Bij de opstelling en vaststelling van de werkprogramma's 2018, welke ten grondslag liggen aan deze begroting, is in de meeste gevallen een eerste inschatting gemaakt van de gevolgen van de Bor voor de basistaken. Echter, niet alle deelnemers hebben een dergelijke inschatting van de consequenties van de Bor al verwerkt in hun werkprogramma 2018. De invloed van de Bor is voor begroting 2019 dus nog slechts een raming.

In het geval dat geen werkprogramma ontvangen was op het moment van opstellen van deze begroting is voor de betreffende deelnemer een raming opgenomen. Deze raming bestaat uit het in begroting 2018 opgenomen bedrag.

Ook de komende jaren kan de nadere uitwerking van de consequenties van de Bor, waaronder de invoering van een gezamenlijk uitvoeringsniveau tot aanpassing leiden van de omvang van de werkzaamheden in het kader van basistaken.

In de raming voor basistaken 2019 is naast bovengenoemde inhoudelijke aanpassingen ook rekening gehouden met de consequenties van de ontwikkeling van de tarieven zoals in voorgaande paragraaf beschreven (e.e.a. conform kadernota).

De baten uit basistaken bedragen in 2019 € 5,81 mln.

De lasten zijn op basis van dezelfde wijze berekend als de baten, echter hier zijn conform de nieuwe richtlijn van het BBV tarieven exclusief overheadkosten gehanteerd. Hiermee is ook het saldo tussen baten en lasten verklaard.

Verzoektaken

De middelen ter bekostiging van de uit te voeren verzoektaken die voortvloeien uit de werkprogramma's zijn voor 2019 geraamd op € 7,93 mln. Deze raming is tot stand gekomen door de opgave voor de werkprogramma's 2018 te nemen en deze aan te passen voor tariefontwikkeling zoals beschreven in voorgaande paragraaf (e.e.a. conform kadernota). In een aantal gevallen zijn op verzoek van de betreffende

deelnemers de posten uit de werkprogramma's 2018 welke een incidenteel karakter hadden, niet meegenomen in de raming van 2019. In de incidentele gevallen waar geen werkprogramma ontvangen was op het moment van opstellen van deze begroting, zijn de gegevens van begroting 2018 gebruikt en aangepast voor genoemde tariefontwikkeling

Daarnaast is een post geraamd voor de verzoektaken die de deelnemers buiten de werkprogramma's bij de ODZOB in opdracht geven. Deze post is geraamd voor het totaal van de deelnemers en is niet per deelnemer uitgewerkt. Ook in voorgaande jaren hebben de deelnemers opdrachten buiten de werkprogramma's om bij de ODZOB belegd. Het is de verwachting dat het volume van verzoektaken binnen de werkprogramma's en buiten de werkprogramma's voor een gedeelte werkt als een communicerend vat. Aangezien de omvang van de werkprogramma's fors is gestegen t.o.v. begroting 2018 is het daarom de verwachting dat dit voor een deel ten koste gaat van de omvang van de verzoektaken buiten de werkprogramma's. Daarom is de post verzoektaken deelnemers buiten werkprogramma's naar beneden toe bijgesteld t.o.v. begroting 2018 en geraamd op € 2,89 mln. Op basis van de inzichten van de accountmanagers is de afname van deze post overigens geringer dan voorzien werd in de kadernota. Voor niet-deelnemers wordt t.o.v. begroting 2018 een stabiel niveau van opdrachten voorzien en zijn de baten voor 2019 geraamd op ruim 1,26 mln. hetgeen nagenoeg in lijn is met de realisatie over 2017 en de vergelijkbare cijfers over 2016.

Voorgaande ontwikkelingen en uitgangspunten brengen het totaal aan baten uit verzoektaken voor 2019 op een bedrag van € 12,08 mln. welke daarmee circa € 0,89 mln. hoger geraamd zijn dan voorzien in begroting 2018. De lasten worden i.v.m. de nieuwe BBV-regelgeving berekend aan de hand van tarieven exclusief de kosten van overhead. Hiermee is ook het saldo tussen baten en lasten verklaard.

Programma Collectieve taken

De baten van het deelprogramma Collectieve Taken bedragen € 1,19 mln, de lasten € 0,86 mln. Zoals reeds eerder in deze begroting vermeld, zijn de voormalige deelprogramma's collectieve taken (inclusief SSiB) en intensiveringsbudget gezamenlijk met de taken voor Agrofood overgeheveld naar een separaat programma Collectieve taken. Zoals aangegeven in de kadernota, zijn de ramingen voor de Collectieve Taken gebaseerd de bedragen voor deze posten uit begroting 2018 en vervolgens geïndexeerd. De indexering met 2,5% is conform de afspraken zoals vastgelegd in de Beleidsnotitie Kaders P&C-documenten van de 4 regionale GR-en.

E.e.a. resulteert in de volgende opstelling:

• Deelprogramma collectieve taken;	€ 0,771 mln.
• Deelprogramma intensiveringsprogramma;	€ 0,303 mln.
• Taken Agrofood:	€ 0,083 mln.
• Totaal vóór indexering	€1,157 mln.
• Indexering 2,5%	€0,029 mln.
• Totaal na indexering	€1,186 mln.

De baten zijn berekend op basis van integrale tarieven (tarief waartegen de activiteiten bij de deelnemers in rekening worden gebracht), terwijl de lasten conform de nieuwe BBV regels exclusief de kosten van overhead zijn berekend. Dit verklaart het saldo tussen baten en lasten op dit programma in 2019. In 2017 werden volgens de toen geldende regels ook de lasten tegen integrale tarieven berekend.

Voor de inhoudelijke toelichting en de overeengekomen procedures t.a.v. vaststelling van de inhoud wordt verwezen naar paragraaf 2.3.2.

De verdeelsleutel die op dit gecombineerde budget is toegepast om de kosten toe te rekenen is conform het voorstel "Kaders collectieve taken 2018-2021". Dit betekent dat de verdeelsleutel is afgeleid van de in de begroting 2018 opgenomen bedragen en dat elke deelnemer zijn percentage in het geheel blijft bijdragen. Een overzicht van de bijdragen per deelnemer is opgenomen in bijlage 1. Zodra de ODZOB beschikt over een betrouwbaar en volledig inrichtingen bestand kan besloten worden om de verdeelsleutel voor de verdeling van dit programma te herzien indien zou blijken dat de huidige verdeling

Algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen bestaan bij de ODZOB uit doorbelaste kosten. De baten betreft de doorbelasting van garantielonen aan de latende partijen. Voor 2019 betreft dat uitsluitend de doorbelasting aan de deelnemers (Deurne, Eindhoven, Laarbeek en Provincie Noord-Brabant).

Overhead

Volgens de BBV richtlijnen dienen m.i.v. begroting 2018 de kosten van overhead niet in de primaire programma's verantwoord te worden, maar als apart programma gepresenteerd te worden. In paragraaf 2.3.4. is weergegeven welke kosten/activiteiten onder de definitie overhead vallen.

In bijlage 2 is een overzicht opgenomen van de totale exploitatie kosten. Daarbij is op basis van de in paragraaf 2.3.4 aangegeven richtlijnen een onderscheid gemaakt naar kosten die toegerekend worden aan de overhead en naar kosten die toegerekend worden aan de overige programma's.

Heffing Vpb

Voor toelichting op de regel Heffing Vpb, zie paragraaf 2.3.5. Vooralsnog gaat de ODZOB er vanuit dat er in het begrotingsjaar en de jaren daarna geen sprake zal zijn van vennootschapsbelasting.

Bedrag onvoorzien

In begroting 2019 is een post onvoorzien opgenomen ter hoogte van € 75.000, -.

Mutaties reserves

In begroting 2019 wordt geen mutatie in de reserves verwacht.

3.2 Overzicht van geraamde incidentele baten en lasten

n.v.t. in begroting 2019

3.3 Overzicht van beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

n.v.t. bij de ODZOB

3.4 Toelichting op exploitatielasten

In paragraaf 3.1 zijn de lasten per programma opgenomen en toegelicht. Voor een beter inzicht in de kosten van de ODZOB zijn in deze paragraaf de kosten per kostensoort toegelicht.

3.4.1 Gehanteerde uitgangspunten

In het onderstaande overzicht zijn de exploitatiekosten opgenomen. Hierbij zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Alle bedragen zijn exclusief btw. Wel brengt de ODZOB m.i.v. 2018 BTW in rekening over de geleverde diensten. De deelnemers kunnen deze in rekening gebrachte BTW vrijwel geheel compenseren bij het BTW-compensatiefonds dan wel terug vorderen bij de fiscus. M.i.v. 1 januari 2018 valt de ODZOB niet meer onder de koepelvrijstelling volgens artikel 11.1.1 u van de Wet Omzetbelasting.
- De bedragen zijn gebaseerd op prijspeil 2019. Conform de uitgangspunten van de kadernota zijn de kostenramingen gebaseerd op de meest recente inzichten omtrent de kostenontwikkeling. Daarbij zijn de realisatiecijfers van 2017 als basis gebruikt.

Conform BBV-voorschriften zijn de exploitatielasten m.i.v. begroting 2018 gesplitst in overheadkosten en kosten die toegerekend worden aan de overige programma's.

3.4.2 Kostenoverzicht per kostensoort en programma

In onderstaand overzicht zijn de diverse kosten naar kostensoort en programma weergegeven:

Lasten naar kostensoort en programma

* bedragen x 1€

POST	Programma Dienstverlening	Programma Collectieve Taken	Overhead	Onvoorzien	Totaal
Personeel	12.204.764	716.177	4.064.353	0	16.985.294
Uitbesteding	0	0	105.000	0	105.000
Kapitaallasten	0	0	371.031	0	371.031
Organisatiekosten	187.457	11.000	1.252.414	0	1.450.871
Onvoorzien	0	0	0	75.000	75.000
TOTAAL LASTEN (vóór programmakosten)	12.392.221	727.177	5.792.798	75.000	18.987.196
Externe programmakosten	0	136.030	0	0	136.030
TOTAAL LASTEN	12.392.221	863.207	5.792.798	75.000	19.123.226

Personeel

De post personeel bestaat uit vijf onderdelen: Salarissen, opleidingen, reis- en verblijf, overige personeelskosten en ten slotte inhuur. Voor een belangrijk deel wordt deze post bepaald door de formatie. Daarom wordt deze onderstaand kort toegelicht.

Formatie

De formatie van de ODZOB is gebaseerd op de bezetting die benodigd is voor de realisatie van de geraamde omzet. Aan de hand van deze baten is het benodigde aantal uren vastgesteld. Deze uren zijn op basis van de norm van 1.340 declarabele uren per fte omgerekend naar de benodigde fte's in het primaire proces. Bij de berekening van de declarabele uren is (conform voorgaande jaren) gerekend met een ziektepercentage van 4,5%. Daarnaast is de bezetting gebaseerd op de benodigde fte's voor overhead, inclusief extra bezetting i.v.m. het generatiepact (medewerkers werken voor 50% en worden voor 70% betaald, hetgeen resulteert in 0,6 fte extra bezetting). Op basis van de BBV-regelgeving is deze bezetting gesplitst in bezetting voor primair proces en overhead, zoals opgenomen in bijlage 2.

De overhead functies hebben betrekking op:

- Management
- Coördinatie
- Management ondersteuning (secretariaat, accountmanagement)
- Ondersteunende diensten (o.a. ICT, P&O, Financiën)

Deze formatie van 187,8 fte is in de begroting als volgt voorzien:

Gemiddelde bezetting

* aantal in fte's

POST	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Dienstverband	152,0	151,7	154,9
Inhuur / payroll	29,4	25,2	33,0
Totaal	181,4	176,8	187,8

Volgens deze raming bedraagt de flexibele schil van de ODZOB circa 18% van de totale bezetting. De streefwaarde voor dit percentage bedraagt 20%. De bezetting volgens begroting 2019 komt nagenoeg overeen met de gerealiseerde bezetting (inclusief inhuur) aan het einde van 2017.

De toename in de omzet resulteert in een stijging van het aantal begrote fte's. Als gevolg van de hiervan zijn de personeelskosten ook gestegen. Onderstaand volgt een beknopte toelichting op deze samenstellende delen.

Salarissen

De post salarissen bedraagt € 13,1 mln. en is € 0,6 mln. hoger dan begroot in 2018 (=4,7%). De toename van het aantal fte's (+ 3,2) met een dienstverband en de salariskostenstijging als gevolg van cao en premie-aanpassingen zorgen voor een stijging. Deels wordt deze gecompenseerd door het feit dat een aantal duurdere medewerkers met pensioen is:

- Toename FTE's	2,1 %
- Loonkostenniveau 2018 hoger dan aangenomen in begroting 2018	1,9 %
- Index cao stijging in 2019	2,7 %
- Daling gemiddelde salariskosten a.g.v. veranderde mix medewerkers (gepensioneerde medewerkers vervangen door goedkopere krachten)	- 2,0 %

Opleidingen

Voor de post opleidingskosten is circa 2% van de loonsom aangehouden.

Reis- en verblijfkosten

Reiskosten bestaan uit kosten woon-werkverkeer en dienstreizen. Voor deze kosten is een raming opgesteld op basis van de ervaringscijfers over 2016 en 2017. Het is de verwachting dat deze kosten een stabiel beeld vertonen.

Overige personeelskosten

Onder overige personeelskosten zijn onder andere de volgende posten opgenomen: arbo, consumpties, collectieve ongevallenverzekering, personeelsbijeenkomsten en flexibel belonen. Op basis van de realisatiecijfers van 2017 en de geschatte ontwikkeling van de fte-aantallen is de raming voor 2019 gemaakt. De raming voor 2019 is hoger dan die voor 2018. Dit wordt mede veroorzaakt door een hogere formatie.

Inhuur

Onder de post inhuur van € 3,12 mln. zijn de kosten opgenomen voor de geraamde inhuur van 33,0 fte.

Uitbesteding

Deze post heeft betrekking op extern onderzoek en advies op het gebied van personele en juridische aangelegenheden, inkoop, communicatie en het uitvoeren van kwaliteitsonderzoek. Tevens zijn de kosten van de accountant hier voorzien. Voor 2019 wordt het niveau aangehouden dat volgens de huidige inzichten het structurele niveau is.

Kapitaallasten

Deze post bestaat uit twee componenten: afschrijvingen en rente. De afschrijvingscomponent is voor 2019 lager aan die voor begroting 2018. Dit is onder andere het gevolg van het feit dat een aantal eenmalige investeringen inmiddels afgeschreven is en dat ICT-licenties steeds vaker in de vorm van een gebruiksvergoeding in rekening gebracht worden dan in de vorm van een investering. Hoewel de ODZOB geen leningen meer heeft, zijn er toch in zeer beperkte mate rentekosten geraamd voor 2019. Dit in verband met een mogelijk beroep dat de ODZOB voor het opvangen van pieken in de financieringsbehoefte moet doen op het rekening courant krediet dat de ODZOB heeft bij de BNG.

Organisatiekosten

Deze kosten hebben betrekking op de volgende onderwerpen:

- telefonie;
- kopiëren/printen;
- ICT helpdesk;
- automatisering/licenties/onderhoud;
- kantoorbenodigdheden/porto/drukwerk;
- verzekeringen;
- leaseauto's;
- catering/restauratieve voorzieningen;
- huur gebouw;
- servicekosten gebouw: schoonmaak/beveiliging/onderhoud;
- uitbesteding salarisadministratie.

De totale post is geraamd op basis van de realisatiecijfers 2017, rekening houdend met de laatste inzichten voor een aantal kostensoorten. Zo is rekening gehouden met de kosten als gevolg van de nieuwe huisvesting. Op totaal niveau laten de organisatiekosten een geringe stijging zien van circa € 0,2 mln. ten opzichte van de begroting 2018.

Onvoorzien

De post onvoorzien is conform begroting 2016 en 2017 vastgesteld op € 0,075 mln. Echter het gehele bedrag is als gevolg van de nieuwe BBV regelgeving buiten de programma's opgenomen en als aparte post voorzien in het programmaplan.

Externe Project en programmakosten

Voor externe kosten voor de programmadelen van programma Dienstverlening zijn uitsluitend de externe kosten opgenomen voor het deelprogramma Collectieve taken. Hiervoor is een post opgenomen van € 136.030,-, waarvan € 38.030,- voor de SSiB activiteiten.

De overige externe programmakosten die op deze post verantwoord zullen worden, betreffen kosten die één op één doorbelast worden aan de opdrachtgevers en daarmee voor de ODZOB budget-neutraal zijn. Daarom worden deze kosten niet in de begroting opgenomen, maar zullen ze in werkelijkheid wel voorkomen. Dit verklaart tevens het grote verschil tussen de realisatiecijfers over 2017 en de begrote cijfers voor 2018 en 2019 voor deze post.

3.5 Uiteenzetting financiële positie en de toelichting

Volgens artikel 20 van het BBV provincies en gemeenten dient in de begroting een uiteenzetting van de financiële positie voorzien van toelichting opgenomen te worden. Deze is in de onderhavige paragraaf uiteengezet.

3.5.1 Raming begrotingsjaar

Volgens het in de vorige paragraaf aangehaalde artikel dient de uiteenzetting van de financiële positie o.a. een raming van de financiële gevolgen van het bestaande en nieuwe beleid dat in de programmas is opgenomen te bevatten. De financiële gevolgen voor de baten en lasten zijn weergegeven in paragraaf 3.1. De gevolgen voor de balans zijn weergegeven in paragraaf 3.5.2.

3.5.2 Geprognostiseerde begin- en eindbalans

Onderstaand is de geprognostiseerde begin-en eindbalans weergegeven voor zowel het begrotingsjaar als de meerjarenraming.

(Geprognosticeerde) balans per 31-12

* bedragen x 1 €

ACTIVA	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	0	0	0	0	0	0
Materiële vaste activa	738.706	1.171.383	1.041.240	929.952	865.660	804.844
<i>Investerings met een economisch nut</i>	738.706	1.171.383	1.041.240	929.952	865.660	804.844
Financiële vaste activa	0	0	0	0	0	0
Totaal vaste activa	738.706	1.171.383	1.041.240	929.952	865.660	804.844
Flottende activa						
Voorraden	69.294	69.294	69.294	69.294	69.294	69.294
<i>Onderhanden werk</i>	69.294	69.294	69.294	69.294	69.294	69.294
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	4.164.779	2.446.154	2.426.297	2.387.585	2.301.877	2.212.693
<i>Te vorderen op openbare lichamen</i>	1.531.667	1.531.667	1.531.667	1.531.667	1.531.667	1.531.667
<i>Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar;</i>	2.618.219	899.594	879.737	841.025	755.317	666.133
<i>Overige vorderingen</i>	14.893	14.893	14.893	14.893	14.893	14.893
Liquide middelen	102.394	102.394	102.394	102.394	102.394	102.394
<i>Banksaldi</i>	102.394	102.394	102.394	102.394	102.394	102.394
Overlopende activa	1.556.286	1.556.286	1.556.286	1.556.286	1.556.286	1.556.286
<i>De voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, nog te ontvangen van:</i>						
<i>- Europese overheidslichamen</i>	0					
<i>- het Rijk</i>	0					
<i>- overige Nederlandse overheidslichamen</i>	0					
<i>Overige nog te ontvangen bedragen</i>	1.305.324					
<i>Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen</i>	250.962					
Totaal flottende activa	5.892.753	4.174.128	4.154.271	4.115.559	4.029.851	3.940.667
TOTAAL ACTIVA	6.631.459	5.345.511	5.195.511	5.045.511	4.895.511	4.745.511

(Geprognosticeerde) balans per 31-12

* bedragen x 1 €

PASSIVA	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Vaste passiva						
Eigen vermogen	1.576.541	1.514.541	1.514.541	1.514.541	1.514.541	1.514.541
Algemene reserve	1.262.000	1.200.000	1.200.000	1.200.000	1.200.000	1.200.000
Bestemmingsreserve	314.541	314.541	314.541	314.541	314.541	314.541
Resultaat boekjaar voor bestemming	0	0	0	0	0	0
Voorzieningen	0	0	0	0	0	0
Voorziening voor personeelskosten	0	0	0	0	0	0
Vaste schulden	0	0	0	0	0	0
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	0	0	0	0	0	0
Totaal vaste financieringsmiddelen	1.576.541	1.514.541	1.514.541	1.514.541	1.514.541	1.514.541
Vlottende passiva						
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	926.477	926.477	926.477	926.477	926.477	926.477
Overige schulden	926.477	926.477	926.477	926.477	926.477	926.477
Overlopende passiva	4.128.441	2.904.493	2.754.493	2.604.493	2.454.493	2.304.493
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, m.u.v. van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van	361.681					
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	3.766.760					
Totaal vlottende passiva	5.054.918	3.830.970	3.680.970	3.530.970	3.380.970	3.230.970
TOTAAL PASSIVA	6.631.459	5.345.511	5.195.511	5.045.511	4.895.511	4.745.511

3.5.3 EMU saldo

In onderstaand overzicht is conform voorschrift het EMU-saldo weergegeven voor jaarrekening 2017, het vorige begrotingsjaar (2018), het begrotingsjaar 2019 alsmede de jaren m.b.t. de meerjarenraming.

EMU-saldo		* bedragen x 1 €					
		Realisatie 2017	2018	2019	2020	2021	2022
+	1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	0	0	0	0	0	0
+	2. Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	313.321	372.102	366.031	391.288	364.292	360.816
+	3. Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	0	0	0	0	0	0
-	4. Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	118.261	804.779	235.888	280.000	300.000	300.000
+	5. Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	0	0	0	0	0	0
+	6a. Verkoopopbrengsten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs)	0	0	0	0	0	0
-	6b. Boekwinst op desinvesteringen in (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0	0
-	7. Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	0	0	0	0	0	0
+	8a. Verkoopopbrengsten van grond (tegen verkoopprijs)	0	0	0	0	0	0
-	8b. Boekwinst op grondverkoop	0	0	0	0	0	0
-	9. Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	0	0	0	0	0	0
-	10. Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	0	0	0	0	0	0
-	Boekwinst bij verkoop effecten	0	0	0	0	0	0
	Berekend EMU-saldo	9.060	-432.677	130.143	111.288	64.292	60.816

3.5.4 Jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume

De ODZOB kent arbeidskosten gerelateerde verplichtingen in de vorm van de verplichting verlofdagen. Voor een deel (de basis) heeft deze verplichting het karakter van een jaarlijks terugkerende verplichting van vergelijkbaar volume (ca € 382.000,-). Het overige deel is meer wisselend van karakter en wordt beschouwd als bovenmatig verlofsaldo. Het eerste deel mag niet als verplichting op de balans getoond worden. Daarom heeft de ODZOB voor een deel van deze verplichting een bestemmingsreserve gevormd. Voor het tweede deel, het deel dat als bovenmatig beschouwd wordt, heeft de ODZOB conform BBV-richtlijn een verplichting op de balans opgenomen.

3.5.5 Investerings

Investerings met een economisch nut

Deze investeringsruimte is niet alleen nodig voor de eventuele vervanging van een deel van de activa die in de loop van 2018 geheel afgeschreven zijn, maar ook voor de investeringen die voortvloeien uit ontwikkelingen op het gebied van ICT.

Onderstaande tabel geeft een inzicht in de besteding van de diverse investeringskredieten.

De besteding van het budget dat beschikbaar is gesteld in 2017 ijlt na waardoor ze in 2018 tot daadwerkelijke betaling en gedeeltelijk ook bestelling leiden.

Voor begroting 2019 is een geringe investeringspost van € 110.000,- opgenomen. Als gevolg van deze relatief lage investeringsbedragen dalen de kapitaallasten t.o.v. 2018.

De afschrijvingstermijn van hardware wordt mede bepaald door de externe ontwikkelingen. Momenteel gaan die ontwikkelingen m.n. op ICT-gebied zo snel dat hierdoor de huidige afschrijvingstermijn onder druk kan komen te staan. Bij de periodieke herziening van de nota investeren en afschrijven zal daarom ook kritisch bekeken worden of de gehanteerde afschrijftermijnen nog realistisch zijn.

De benodigde investering hangt af van de keuzes die gemaakt worden op het gebied van systemen, mogelijke samenwerking met andere overheden en doorlooptijd.

Investerings met een economische nut

* bedragen x 1€

Begrotingsjaar kredietaanvraag	Besteding						Totaal
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
2016 (niet besteed krediet)	31.928						31.928
2017	149.333	650.667					800.000
2018		154.112	125.888				280.000
2019			110.000				110.000
2020				280.000			280.000
2021					300.000		300.000
2022						300.000	300.000
Totaal	181.261	804.779	235.888	280.000	300.000	300.000	2.101.928

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

Bij de ODZOB is geen sprake van investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

3.5.6 Financiering

Volgens artikel 20 van het BBV dient bij de uiteenzetting van de financiële positie ook aandacht geschonken te worden aan de financiering. Hiervoor wordt verwezen naar paragraaf 2.4.4.

3.5.7 Verloop van reserves en voorzieningen*Reserves*

Stand en verloop van de reserves

* bedragen x 1€

	Realisatie 2017	2018	2019	2020	2021	2022
Algemene reserve						
Saldo per 1-1	1.092.541	1.262.000	1.200.000	1.200.000	1.200.000	1.200.000
bij: Resultaat voorgaand boekjaar	0	0	0	0	0	0
bij: Vrijval uit egalisereserve verlofkosten	169.459	0	0	0	0	0
af: Terugbetaling overtollig saldo	0	62.000	0	0	0	0
Saldo per 31-12	1.262.000	1.200.000	1.200.000	1.200.000	1.200.000	1.200.000
Egalisereserve verlofkosten						
Saldo per 1-1	484.000	314.541	314.541	314.541	314.541	314.541
bij:	0	0	0	0	0	0
af: Herbestemming naar algemene reserve	169.459	0	0	0	0	0
Saldo per 31-12	314.541	314.541	314.541	314.541	314.541	314.541
TOTAAL VAN DE RESERVES	1.576.541	1.514.541	1.514.541	1.514.541	1.514.541	1.514.541

Voorzieningen

De ODZOB heeft geen voorzieningen.

Stand en verloop van de voorzieningen

* bedragen x 1€

	Realisatie 2017	2018	2019	2020	2021	2022
Personeelskosten						
Saldo per 1-1	0	0	0	0	0	0
bij:	0	0	0	0	0	0
af:	0	0	0	0	0	0
Saldo per 31-12	0	0	0	0	0	0
TOTAAL VAN DE VOORZIENINGEN	0	0	0	0	0	0

3.6 Meerjarenraming en de toelichting

3.6.1 Inleiding

Volgens artikel 22 en 23 van het BBV bevat de meerjarenraming voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar een geprognosticeerde begin- en eindbalans en een raming van de financiële gevolgen, waaronder de baten en de lasten van het bestaande en het nieuwe beleid dat in de programma's is opgenomen. De geprognosticeerde begin- en eindbalans zijn opgenomen in paragraaf 3.5.2. De geprognosticeerde lasten en baten zijn opgenomen in de volgende paragraaf 3.6.2.

Daarnaast dient volgens artikel 20 lid 1 in het kader van de meerjarenraming aandacht besteed te worden aan een aantal andere zaken. Onderstaand is aangegeven welke onderwerpen dit betreft en waar deze in deze begroting aan de orde komen:

- De jaarlijks terugkerende arbeidskosten (paragraaf 3.5.4)
- De investeringen (paragraaf 3.5.5)
- De financiering (paragraaf 3.5.6)
- De stand en het gespecificeerde verloop van de reserves (paragraaf 3.5.7).
- De stand en het gespecificeerde verloop van de voorzieningen (paragraaf 3.5.7).

3.6.2 Meerjarenraming van baten en lasten

Overzicht van baten en lasten

* bedragen x 100

	Begroting 2019			Begroting 2020			Begroting 2021			Begroting 2022		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programma												
Programma Dienstverlening	17.887.552	12.392.221	5.495.331	18.245.303	12.640.066	5.605.238	18.610.209	12.892.867	5.717.342	18.982.414	13.150.724	5.831.689
Programma Collectieve taken	1.185.674	863.207	322.467	1.209.387	880.471	328.916	1.233.575	898.081	335.494	1.258.247	916.042	342.204
Totaal Programma's	19.073.226	13.255.429	5.817.798	19.454.691	13.520.537	5.934.154	19.843.784	13.790.948	6.052.837	20.240.660	14.066.767	6.173.893
Algemene dekkingsmiddelen	30.000	0	30.000	51.000	0	51.000	52.020	0	52.020	53.060	0	53.060
Overhead	0	5.792.798	-5.792.798	0	5.908.654	-5.908.654	0	6.026.827	-6.026.827	0	6.147.383	-6.147.383
Heffing VPB	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bedrag onvoorzien	0	75.000	-75.000	0	76.500	-76.500	0	78.030	-78.030	0	79.591	-79.591
Saldo van baten en lasten vóór mutatie reserves	19.123.226	19.123.226	0	19.505.691	19.505.691	0	19.895.804	19.895.804	0	20.293.721	20.293.721	0
toevoeging en onttrekking reserves												
Mutatie reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal toevoeging en onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten na mutatie reserves	19.123.226	19.123.226	0	19.505.691	19.505.691	0	19.895.804	19.895.804	0	20.293.721	20.293.721	0

¹⁾ De gerealiseerde baten 2017 zijn incl. € 46.558, - aan in rekening gebrachte externe projectkosten.

²⁾ De gerealiseerde baten 2017 zijn incl. € 513.534, - aan in rekening gebrachte externe projectkosten.

³⁾ De gerealiseerde lasten 2017 zijn niet nader uitgesplitst in de verschillende programma's.

De meerjarenraming is opgesteld in euro's 2019, m.a.w. er is geen indexering toegepast.

Hoewel de in hoofdstuk 1 geschetste actuele ontwikkelingen zeker invloed zullen hebben op de taken en de taakuitvoering van de ODZOB, is op dit moment niet exact helder wat de uiteindelijke invloed zal zijn. Dit zal de komende tijd in afstemming met de deelnemers in kaart gebracht moeten worden. Wel is het de verwachting dat de komende jaren de werkzaamheden voor de ODZOB nog zullen uitbreiden. Daarbij kan gedacht worden aan de invloed van de Bor, de invloed van de omgevingswet, maar ook ontwikkelingen als gevolg van intensivering toezicht intensieve veehouderij en het verbod op asbestdaken. In deze meerjarenraming is een voorzichtige groei van 2% per jaar opgenomen.

3.6.3 Meerjarenraming incidentele baten en lasten

Zie ook paragraaf 3.2. Dit is niet van toepassing.

3.6.4 Meerjarenraming structurele toevoegingen en onttrekking aan reserves

Zie paragraaf 3.3. Dit is niet van toepassing bij de ODZOB.

Bijlage 1: Specifieke bijdrage per opdrachtgever

De financiële bijdrage per opdrachtgever is enerzijds gebaseerd op de verwachte opdrachtverlening voor basistaken en verzoektaken (uitgaande van een afgestemde urenafname en uurtarieven) en anderzijds op een bijdrage voor het programma collectieve taken. Overeenkomstig artikel 31 lid 1 van de GR is onderstaand overzicht opgesteld.

De verdeling van bijdragen aan Collectieve taken gebaseerd op de werkwijze zoals vastgesteld door het AB.

Baten per deelnemer * bedragen x 1€

Deelnemer	Begroting 2019					Begroting 2018		Realisatie 2017 na tariefs correctie
	Programma Dienstverlening			Programma Collectieve taken ¹⁾	Totaal taken	Totaal taken	Waarvan basis	Totaal ³⁾ taken
	Landelijke basistaken	Verzoektaken	Totaal basis- en verzoektaken					
Asten	213.262	70.832	284.093	34.736	318.830	225.563	148.288	250.684
Bergeijk	151.038	105.264	256.302	32.779	289.081	256.508	118.564	256.071
Best	197.719	160.347	358.066	28.824	386.891	355.272	162.004	608.454
Bladel	152.611	25.514	178.126	42.504	220.629	296.300	149.074	332.167
Cranendonk	138.082	159.355	297.437	42.954	340.390	177.476	114.249	414.791
Deurne	273.222	380.784	654.006	56.000	710.006	548.055	273.222	820.381
Eersel	109.236	28.166	137.402	53.436	190.838	202.350	106.508	224.120
Eindhoven	453.262	745.152	1.198.415	120.949	1.319.363	1.501.492	429.602	1.294.236
Geldrop-Mierlo	68.368	137.535	205.902	39.600	245.502	233.059	46.074	284.847
Gemert-Bakel	418.793	195.228	614.021	65.253	679.274	653.768	395.894	1.004.246
Heeze-Leende	111.725	45.613	157.338	27.005	184.342	175.942	101.763	226.233
Helmond	352.889	395.122	748.011	73.976	821.987	799.963	344.282	665.305
Laarbeek	213.492	376.383	589.875	44.713	634.588	336.835	204.750	702.336
Nuenen	81.083	98.671	179.753	21.524	201.278	177.745	52.294	248.979
Oirschot	126.664	25.060	151.725	41.374	193.098	178.827	113.666	554.472
Reusel-de Mierden	92.261	10.884	103.146	25.489	128.635	120.563	95.687	181.158
Someren	218.642	324.689	543.331	39.845	583.176	562.992	213.309	630.187
Sonnen Breugel	132.290	82.290	214.580	32.691	247.271	178.157	77.079	254.548
Valkenswaard	99.236	34.918	134.154	26.220	160.374	147.451	83.876	300.673
Veldhoven	113.874	129.472	243.346	44.482	287.829	278.863	111.086	377.204
Waalre	35.744	25.678	61.422	16.598	78.020	66.877	23.432	103.183
Provincie Noord-Brabant	2.053.803	4.373.322	6.427.125	274.722	6.701.847	5.848.931	1.885.897	5.618.891
Raming deeln. buiten werkprogr.	0	2.894.168	2.894.168	0	2.894.168	3.047.744	0	Inclusief ²⁾
Overige klanten	0	1.255.809	1.255.809	0	1.255.809	1.225.180	0	1.155.083
Totaal baten uit opdrachten	5.807.296	12.080.256	17.887.552	1.185.674	19.073.226	17.595.916	5.250.602	16.508.250

¹⁾ Programma Collectieve taken begroting 2019 is inclusief € 136.030, - externe kosten;

²⁾ Inclusief € 2.543.914, - opdrachten buiten werkprogramma's deelnemers;

³⁾ Exclusief € 560.092, - in rekening gebrachte externe programmakosten. T.o.v. de jaarrekening 2017 heeft een wijziging van € 98.223,- plaatsgevonden i.v.m. andere presentatie t.b.v. vergelijkbaarheid cijfers.

Bijlage 2: Overzicht exploitatiekosten

Lasten

* bedragen x 1€

NR	POST	Realisatie 2017	Begroting 2018 na wijziging	Begroting 2019		
				Totaal	Overhead	Toerekening aan programma's
1	PERSENEEL					
1.0	Fte	181,4	176,8	187,8	40,4	147,5
1.1	Salariskosten	12.013.258	12.519.939	13.112.578	3.071.305	10.041.274
1.2	Opleidingskosten	140.917	250.000	260.000	260.000	0
1.3	Individueel loopbaanbudget CAR UW0 art 17.3	0	0	0	0	0
1.4	Reis- en verblijfskosten	312.290	317.000	324.000	60.920	263.080
1.5	Overige personeelskosten	100.670	132.000	170.167	150.110	20.057
1.6	Inhuur	2.363.104	2.435.160	3.118.549	522.018	2.596.531
	TOTAAL personeel	14.930.238	15.654.099	16.985.294	4.064.353	12.920.942
2	UITBESTEDING					
2.1	Onderzoeken, advies	98.826	75.000	105.000	105.000	0
	TOTAAL uitbesteding	98.826	75.000	105.000	105.000	0
3	KAPITAALLASTEN					
3.1	Afschrijving gebouwen	34.340	33.912	54.459	54.459	0
3.2	Afschrijving vervoermiddelen	7.764	1.941	0	0	0
3.3	Afschrijving machines/apparaten/installaties	112.105	341.602	245.302	245.302	0
3.4	Afschrijving overige	159.112	53.332	66.269	66.269	0
3.6	Rente wegens externe financiering	3.173	22.000	5.000	5.000	0
	TOTAAL kapitaallasten	316.494	452.787	371.031	371.031	0
4	ORGANISATIE KOSTEN					
4.1	Telefonie (vast / mobiel)	79.797	49.000	38.000	38.000	0
4.2	Printen / kopiëren	50.581	40.000	44.000	44.000	0
4.3	ICT helpdesk / externe support	124.076	110.000	130.000	130.000	0
4.4	Automatisering / licenties / onderhoud	469.890	415.000	564.871	366.414	198.457
4.5	Kantoor / drukwerk / porto	48.242	39.800	53.000	53.000	0
4.6	Abonnementen / lidmaatschappen	48.663	43.000	69.000	69.000	0
4.7	Verzekeringen	30.333	30.000	32.000	32.000	0
4.8	Leaseauto's	22.305	28.000	33.000	33.000	0
4.9	Catering	0	4.700	0	0	0
4.10	Huur gebouw	220.312	281.000	274.000	274.000	0
4.11	Servicekosten pandgebonden (beheer)	128.925	148.500	158.000	158.000	0
4.13	Uitbesteding salaris administratie	41.143	42.000	42.000	42.000	0
4.14	Overige kosten	1.371	12.000	13.000	13.000	0
	TOTAAL organisatie kosten	1.265.637	1.243.000	1.450.871	1.252.414	198.457
5	ONVOORZIEN					
5.1	Onvoorzien	0	0	0	0	0
	TOTAAL onvoorzien	0	0	0	0	0
TOTAAL LASTEN (voor programmakosten)		16.611.195	17.424.886	18.912.196	5.792.798	13.119.399
7	PROGRAMMA KOSTEN¹⁾					
7.1	Externe kosten t.b.v. Programma Collectieve taken	180.389	136.030	136.030	0	136.030
7.2	Externe kosten t.b.v. opdrachten	560.092	PM	PM	0	PM
	TOTAAL programma kosten	740.482	136.030	136.030	0	136.030
TOTAAL LASTEN		17.351.677	17.560.916	19.048.226	5.792.798	13.255.429

¹⁾ T.o.v. de jaarrekening 2017 heeft een muattie van € 98.223,- plaatsgevonden tussen post 7.1 en 7.2. Dit i.v.m. vergelijkbaarheid cijfers.

Bovenstaande overzicht is exclusief de separaat in het programmaplan opgenomen post onvoorzien ter grootte van € 75.000, -.

Bijlage 3: Samenvatting geïnventariseerde risico's ODZOB

Risico		Beheersmaatregel	Classificering			4) verwachtings waarde in €
			1) kans	2) effect in €	3) score	
a. Strategische risico's						
1.1	Bezuinigingen gemeentes en provincie welke leiden tot een omzet verlaging	In algemene zin zal dit risico moeten worden opgevangen door een aanpassing in de werkorganisatie (bezuiniging, ombuiging, nieuwe omzet) voor de daarop volgende begrotingsperiode. Korte termijn frictiekosten zouden opgevangen moeten kunnen worden vanuit het weerstandsvermogen.	40%	1.662.500	12	665.000
1.3	Mutatie in werk, bijvoorbeeld taken Wbb / deregulering / lokaal beleid; t.z.t Omgevingswet	Deelnemers d.m.v. goede communicatie overtuigen van de consequenties dergelijke van situaties, en zorgen dat capaciteit aangepast kan worden door te werken met flexibele schil.	60%	425.000	8	255.000
1.6	Verlies takenpakket aan kleine samenwerkingsverbanden en andere concurrenten	In algemene zin zal dit risico moeten worden opgevangen door een aanpassing in de werkorganisatie (bezuiniging, ombuiging, nieuwe omzet) voor de daarop volgende begrotingsperiode. Korte termijn frictiekosten zouden opgevangen moeten kunnen worden vanuit het weerstandsvermogen.	40%	500.000	9	200.000
2	Niet realiseren van doelstellingen efficiency, standaardisatie, uitvoeringsbeleid, uniformiteit	Helder communiceren van de behoeften en voorwaarden voor succes, en de deelnemers d.m.v. goede communicatie overtuigen van de consequenties van dergelijke situaties.	15%	800.000	6	120.000
b. Informatie risico's						
3	Ongewenst informatielek	Indien vertrouwelijke informatie publiek wordt gemaakt kan dit leiden tot schadeclaims van de betrokken partijen.	60%	200.000	8	120.000
c. Imago/politieke risico's						
4	Onvoldoende kwaliteit geleverde producten / adviezen		40%	100.000	6	40.000
d. Materiële risico's						
e. Procedure risico's						
f. Aansprakelijkheidsrisico's						
8.2	Optreden personeel	Belangrijk is met name de zorg voor het kapitaal van de ODZOB dat bestaat uit deskundige medewerkers. Strategische personeelsplanning, individuele begeleiding personeel en voldoende aandacht voor met name opleidingen. Ook met betrekking tot communicatie en integriteit.	40%	100.000	6	40.000
g. Financiële risico's						
9.1	Kosten ontwikkeling ICT voorzieningen	Strategische ICT planning maken voor komende 5 jaar, elk jaar actualiseren en actieplan voor komend jaar opstellen. Aansluiten bij regionale aanbestedingen.	40%	350.000	6	140.000
9.3	Indexering begroting politieke discussie	Zo efficiënt mogelijk werken. Door goede communicatie met de deelnemers bewerkstelligen dat een realistische begroting met realistische indexering wordt vastgesteld.	40%	160.000	6	64.000
10.3	Mislopen (deels) subsidies en vooruitwerken op nog te ontvangen subsidiegelden	1) Subsidiemogelijkheden als vast aandachtspunt meenemen in agenda/overleg accountantmanager/directeur bedrijfsvoering. 2) Procedure opstellen voor opstarten subsidieprojecten opdat geborgd wordt dat subsidievoorwaarden bekend zijn en opgevolgd worden.	40%	100.000	6	40.000
h. Letsel en veiligheidsrisico's/Arbo en arbeidsrisico's						
i. Personeelsrisico's						
12.2	Mis-match personeel versus werk, inclusief boventalligen	Goede monitoring ontwikkelingen, verwerken in strategisch personeelsplan en tijdig anticiperen door juiste opleidingen en personeelsmaatregelen.	40%	220.000	6	88.000
Totaal risico's categorie 6 t/m 12				4.617.500		1.772.000

Toelichting bij de kolommen:

- Voor elk van de risico's is een kans bepaald. Hiervoor zijn een 4-tal categorieën vastgesteld (5, 15, 40 en 60%). Aan deze kansen zijn respectievelijk de volgende wegingsfactoren toegekend: 1, 2, 3, 4. Situaties die zich zeker voordoen zijn niet als risico benoemd;
- Voor elk van de risico's is ingeschat wat het effect in euro's is wanneer het fenomeen zich daadwerkelijk voordoet. Aan de hand van de omvang van het effect is ook hier een wegingsfactor toegekend:
 < € 100.000: wegingsfactor 1
 € 100.000 - € 500.000: wegingsfactor 2
 € 500.000 - € 1.000.000: wegingsfactor 3
 > € 1.000.000: wegingsfactor 4
- Voor elk van de risico's is door vermenigvuldiging van de wegingsfactor uit 1) en 2) een totaalscore bepaald. Deze totaalscore is een indicatie voor de ernst van het risico.
- Voor elk van de risico's is door vermenigvuldiging kans en effect de verwachtingswaarde bepaald.

Toelichting bij de rijen:

Elke rij bevat een categorie geïdentificeerde risico's. Wanneer de totaalscore van de betreffende categorie < 6 is, is het risico verder niet opgenomen. De regel is dan verder blanco. De totale verwachtingswaarde van de risico's met score < 6 bedraagt circa € 330.750,-

Bijlage 4: Overzicht van geraamde baten en lasten per taakveld

Baten en lasten per taakveld * bedragen x 1€

		Baten	Lasten
0.	Bestuur en ondersteuning		
0.4	Overhead	0	5.792.798
0.5	Treasury	0	0
0.8	Overige baten en lasten	50.000	75.000
0.9	Vennootschapsbelasting	0	PM
0.10	Mutaties reserves	0	0
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0
7.	Volksgezondheid en milieu		
7.4	Milieubeheer	17.740.104	12.331.862
8.3	Bouwen en wonen	1.333.122	923.566
Saldo van baten en lasten op taakvelden		19.123.226	19.123.226